

ئا: تىمىپەدرخان - سلىمانى
ئىوارەي رۇزى ۲۰۰۹/۳/۱۶ لە
ھۆلى مۇزەخانە نىشانى لە
ئەمنىسىورەكە بەرىۋەمەرەيەتى
ھونەرى شىيوكارى سلىمانى بە
ئامادەبۇنىڭ جەماوەرنىكى بەرچاو
لە ھونەرمەندان و رۆشتىنۈرانى
كورد و كەسۈكارى قوربانىيانى
كىيمىباрапانى ھەلەبجەدا پىشانگاكىيەكى
بۇ ھونەرمەندان (ئىسىماعىل عومەر)
و فەرھىدۇن كەرىم) بە موغاندارى
ھونەرمەند سامان جەلال) كەردەوە
و تىيدا چەندىن تابلىۋى شىتەكاري
چوان نىمايشكرا، كە ھونەرمەندانى
بەشداربۇرى پىشانگاكە توانبىويان
لە رېڭىڭ تابلىۋەكانەوە تا رادىدەيەك
باس لە ئىش و ئازار و موغانات و

**شیخ محمد شاکه‌لی: خه لک وای زانیوه، که ناییت شایه‌تمار
به زمانی کوردی یان قورئان به زمانی کوردی بیت**

شیخ محمد شاکھلی - ۲۰۰۹

موسیٰ کاظمی
چاره‌سرهییه کان.
جهندیکی تر
هه نگاو مکانیان
هه لیا نگر تین
بره و شوژوره
که نه خوشکه
ئیمهٰ تیدابوو،
که يش تینه
بدردهه پرسکه و
کوچلی کریکاری
بیانیمان بینی
و هه ریه که و
لے خنکه

شنجهام ددا، له همه مووی سه رنگ
 راکینشتر ئاه و بیوو که هارکه سه می
 بنهنیو گولانق که ناو خسته خانه که دا
 دهرویشت یدکن لەو کریکارانه
 بندواوهی بیو بوق "موراقبە" ، بەلام
 نەک "موراقبە" ئەمنىنی" ، بەلكو
 بوق سرینهوده پیسایی ۋېز پېلاۋى
 ھەرديكىكە لە ئىئە مانان... تاۋوپریك
 دايەوە و بەو براذرە خۆم گوت: (تۇ)
 بلىنى ھەتا سەر ئە و نەخۆشخانە يە
 سەرەمەری باک و خاۋىتنى بىبارىزى....؟
 سال مات و سال چوو... خستە خانە
 تەسلیمی ئىدارەي ھەولىرى ئەوسا كراو
 ھەر ھەفەنی يە كەم ، بیوو بە تۇنلى
 سەفەرى، ھەر نەحۋىشە مورافىقەتكى
 بە كۆمەل بە تانىيەكە و چاپەسەت و
 تەباختىكى چەپ و گۈدو و دوو منجەل و
 كەنلىكى چا و عالايەكى سايلىونى پې
 شەكر و چاود دوو، سىن عەلگەي دىكەي
 تەماتو خەيار و بامىيە.. هەت.
 ھەندىكى ترى پېچوو لە مەممەرمەكان
 پاشماوهە پېلاۋى بە قور و چۈراۋەكى
 تەماتىز رىزىو و ئىنجا لە ھەندى پەناو
 پەرسارە كاپىشىدا پیسایي مەنلان بەدى
 ۱۰۵

دیساناوه چند سالیکی دیکهی پن چوو
خوا کردی "راپه وین" کراو مبلهت رزگار
بیوو و بیووه مایهی دلخوشی همه مو
لایهک و دامودزمگا همه مو ویران بیوو،
خسته خانهی "رزگاری" یش کوته سهر
ساجی علهی و قهرونه کانی له سهر
جاده راه کیش اوزر بر رقوه دشکنیزا،
چونکه خه لک و خوا وایانده از نه مم
قفره ویلانه گه ننجی کور بیان گوله بیاران
کردووه و کیمیابانی "هه لد بجه" یان
کردووه و به سه دان که سیان بن سهر
و شوت، که بده، یاها، ق، خیان

پیشه‌لدردشت.
 دستتکی بیا هیزراهیوه و بهه‌رجی
 حائلک بwoo بهدلسوژی دکتوره‌کان
 شتیک به شتیک کرایه‌وه و ئام
 خسـتـهـخـانـیـهـ هـهـنـدـوـکـهـ کـهـوـتهـوهـ
 سـهـرـپـیـ،ـ ئـمـجـارـدـیـانـ لـهـهـمـوـ جـارـیـکـ
 خـراـپـتـرـ ئـهـمـ خـسـتـهـخـانـیـهـشـ بـهـشـدارـیـ
 شـهـرـیـ نـاـوـخـوـیـ کـرـدوـبـوـ بـهـ "ـسـنـگـهـرـیـکـیـ"
 پـؤـلـبـینـ ئـهـمـ شـهـرـ وـهـ جـیـاتـیـ بـرـدنـیـ
 دـاوـوـ دـهـرـمـانـ بـوـ ئـهـمـ خـسـتـهـخـانـیـهـ گـولـهـ
 تـوـپـ وـهـ کـوـلـهـ ئـارـیـجـیـانـ تـیدـهـگـرتـ وـهـ
 شـوـبـیـنـ دـکـتـورـهـ خـهـمـخـوـرـهـکـانـ کـهـ هـمـیـشـهـ
 پـهـرـوـشـیـ چـاـکـرـدـنـهـ وـهـ خـهـلـکـ بـوـونـ،ـ
 شـهـرـکـارـهـکـانـ یـهـکـتـرـیـانـ دـهـکـوـشـتـ...ـ
 ئـینـجاـ وـهـ توـ سـهـبـیرـ ئـهـمـ دـیـمـهـنـهـ تـالـهـ
 بـکـهـ لـهـ هـمـوـ دـنـیـادـاـ خـسـتـهـخـانـهـ شـوـبـیـنـ

* زور راو چندین کس بس له
روچه نه کس پیغامه رخ دمکن که
عمردرب نهیه و مستغربه، له او انش مه لا
محمه مه نه مین ینجوونی له زدرا ینه مه لا
رمده زان بوتی که موافقه که سویارا
انته ها حوسینیش و دلیت. بذوونی
بهرزنان؟

— و ملاحتی لست ناشتا رمه و
زور به لگه کی میز و ویوی هدیه،
و هکو به لگه نبیه، به لام ها جسم
هدیه، تا راده دیه کیش شنیوه
قد ناباعثی کیم هدیه، که ثه و
عه ربیه نبیه و "مستعرپ" د، ثه و
ئه حمد زمکیش وا ده لیت و
سده لمندر اووه.

تاریکیدا هدایان، هی که سیکه
و نیزدار اویک ناراد را بیت بو
چاکر دنده و هی ناوجه یه ک.
دو پروردگر وزارتی نهاده؟
— نیمه دواز شو کو گرفتار نسے
دهمانه سو راسپارده کان به
پیراکتیکی جیبی جیبکه نه، شویش
هاوارکاری و پشتیوانی همو و
لایه کی دمو، له میدیاکان.
له حکومه ه.. له خله ک..
له مامؤسستایانی ئایینی.. له
پیوهوندیمان له گهل ناوهدنده کانی
ئایینی له درمه، نیمه
پیوهوندی پاشمان هه یه له گهل
درمه و له گهل میسر، سعودیا،
تران، موسلمانه کانی کهندادو
له زور شویتی دیکه ئه مانه
هه مو و همه بر دینین پر پرسه
جیبی جیکردنی شو راسپارداه،
ئه مهش به پیتی توana. دو وهم:
ئینه مه مهله خوبیندی
ئایینیمان هه یه له کورستاندا،
خستو و مانه ته چوارچیوه
و هزاره تی نه و قافوه، دهمانه وی
ربیکی بخه پن و باشتري
کهکین، هولبدیدن نه و یه ک
له مامؤسستای و تاریبیزی
پیوندیه نین، شه و کیروگرفتاره
که له مزگ و ته کاندا هه مانه
که میان بکینه و، ورد و ورد
له ماوهی چهند سالیکدا کو گمه لیک
وتاریبیزی شماره زای زمانزانی
هاوجه رخ بتوانن و تمار بدنه و
له گهل خله لک له پیوهوندی بیه کی
باش و بمرده و امدا بن.

مام جه لال له دانیشتنی خوی روژی
 ۱۷) توانی یه کریزی ناو
 یه کیهانی نیشتامانی بیاریزیت .
 روودانی کیشسی لهم جوزه
 نیشانه بیروپا وی ئازاد و
 پیاده کردن بیروپسیه دیموکراسیه
 له ناو ریزه کاناتی (ی.ن.ک.) ، بؤیه
 دهیت تکوش مردانی (ی.ن.ک.)
 نه هیلین خونه کانی نه یاران بیته
 دی ، پیویسته قهیرانه کان به
 دیالوگ چاره سبریکن ، با پهند
 له مقتزیوی کورد و ناته بیایی
 فلسفه ایتینیه کان و دریگران .
 بؤوه و مهی ئالای کورستان
 بیشه کاویه لمه ساره همه مو
 بستیکی ئم خاکه خویناویه
 بشیه کیتته و .

درباره مسله‌ی گرانی و
بارزگانه‌کان و دوکانداره‌کان و
ئهوانه‌ی گرانفروشی دهکن،
ئمه لهیچ ریپکه‌و ریباز و
ناورقىكى نابینى نابیندیرت،
ناشیبت خەلک ئىستغاللى جەن
و بۇنےکان بىكات، يەتايىھتى
ئەگەر خۆي به موسىلمانى
راستەقىنه بزانىت و بۇنەكەش
ئىسلامى بىت. هەندىك حاربىش
مسله‌ی حاجى و شىتى لەو
باپتە به بۇ ھېرىشكىرىنە سەر ئابىن

و پروپاگاندہ به کارهڈھیئریت،
نهو شتو ندو شتو لہ یہ کتری
جیوازان۔
ماموں استا بتو مسالہ حسج، نہو
دو سانہ رنگخراو، بدیتی تیربوشک و
خہ تکانیت لہ پیشنا ناوی خوبن نوسیویہ،
بس لام دیا دیدیہ کی سیورٹر ہدیہ لہ
کوئہ نگاہے مان، نہو بش بسدھل حجھ۔
 حاجی هبسوہ پارہ لہ دیمان کمس
ورده گرت، نیتمہ لمہ وہدر لہ بھدرخان
زور بہ راشکاوی ناوی کاسیکمان هینتاو
پلاو گدوہ، نیما نسو بددھل حجھ هر
وسلیکہ دیدہ نہ کابراؤ لہ سعودیہ
دیویتھیتہو؟
کابرایہ ک دمروا بق حج و
یہ کنک داوی بہدمل حج جی لی
ندکات پنکدین، نہو مہسے لہی
پہ یوہندی بہ ئیمہ وہ نییہ.
پہ یوہندی بہ وشیاری خہ لکھوہ
ہہیہ.. پیویستہ خہ لک خوی
بروا بق حج، په راستی ئیمہ مش
لہ سر ئے خالہ سرمنج و
تیبینیمان ہیہ، یہ کنک لمو
خالانہی، کہ ہندیک کمس بق
دہیوی بروات بق حج، بق نہوہی
ئہ و کمساپتہ بکات، بہ لام ئہ مہ
کمساپتیکی نامہ شروع، خہ لک
فریوادنہ، لہ ہہمان کانتا وہ کو
کوتمان خہ لکه وشیار نییہ، بق
دہیکن، حج رنگاکی خوی ہیہ،
یہ کنک لہ فاریزہ کان بدیتی ری و
شوینی خوی دکریت،
خو شتنیک نییہ برقوی بیکریت،
وہ کو سکوکی غفارانی حاران
نییہ، بیخہ یتہ گیر فات و بچیتہ
بے ہہشت.

اً: به درخان و ناوره حمان
— ماموستا پیشتر گوچاری تکان له و وزارتی
نه موافق به شایوه خود بیسلام مدبرگرد، که
لهو ناستادها نه بدو، نیمه له به رنامه تناندا
نبیه گوچاری کی فیکر زانستی بیسلامی
له سره ناستیکی دیارو به درجاو دهربیکن؟
— لراستیدا گوچاره که هبوو،
به لام همو بیویسیتیه کانی
خه لکی تینزندده کرد، ئامه
یه کم، دووه میش و هر وینه
خوانیست تیدا بلاوکه نه نهود.
به لام بیر لهو دهکه نه ووه
گوچاریکی سه نگین و به توانا
دهربیکن و له بر نامه
کوتفرانسیش دایه، که بایس له
راگه یاندنسی هاوجره خی ئایینی
نه کین. له بر نامه شامن دایه
داوا بکنهن و پشتکنیش بشمان
بکریت، بؤئه وهی راگه یاندنسی
ئایینی و وزارتی نه موافق بؤ
خوی که نالیکی تاییت به خوی
همیت، تا بیرونی و جونه کانی
خوی بخاته رو و خه لک له ویوه
بتوانیت، بیرو اکانی خوی
بکیمه نیت.

سالانه له سعودیا به ملیون قورنان
چاپ دیده است، هردوهه له زور و لاثانی
دیکه هه روبی و نیسلامی، له نینو ناومندی
روشنیبری و روونکاپیرانی کورد نه و
ته جمهه هی قورناتی مام هئزار هیمه و به
کور دیه کی روان و زور جوان له بد دسته،
بؤ و مازارتی نه موافق هه و نداده نه ریگاه
خیرمه ندیک یان کاسایه تیکه کی
دوفونه مند، سیاسی، ئایینی، جاگریکی
دیکه به دیوانه سه زار دانده لئی چاپ و
با لاریکیت ووه له خونیندگا نیسلامی و
په و زور دیه کانیش مندا ای کورد نه مه
بخوینتیت؟ نیستنا نیمه هه در لیزه ووه
بیشنازه ده خفنه به درچاوی نیوه و
لایه نی بدربریس.

— بیکومان قورنات به هه همو
زمانیک له هه همو بیچانیش
هه هیه، بؤ به کوچیش نه بیت،
نه نهست ناکا خه لک نکه لـ لهه و

به هیمه‌تی مام جه لال هه موو کیشه‌یه‌ک چاره‌سهر ده‌گریت

ئەم كىشىـيە كارىگەررىي تەنها
لەسەر خودى (ى.ن.ك) نىيە،
بەلكو دەبىتە لەباربرىنى
حۆكمىتى ھەرتەن كوردىستان،
بۇيە دەبىت يەكىرىزى خۆمان
بىبارىزىن و بېرژۇھەندى كېشىـيە
لەسەر بەرژۇھەندى تاكە كەسى
دابىتىن.

ئەم كىشىـيە مىزۈۋى خۆماندا
بېچىنەوە كورد رۇز دەستكەوتى
لەدەست چووه بەھۆى ناتەبايى و
يەكتە قىبۇل نەكەرن.

يەكىنى ئىشتىمانى كوردىستان

كۆمۆمەتى ھەرىپەن كوردىستان
لەرسەت بەكت و ماددە (١٤٠) و
(٢٢) جى بە جى نەكتات.

مەچىندانىگى داھاتو و ھەلبازاردى
ئەرلەمانى عىراق و كوردىستان لە
ئەشتەماندايە و ئەپارىتى سۇنورى
تۈوان ھەرىپەن كوردىستان و ئېرمان و
رۇپا كەنارىدايە، نەدەپو و رىكەن

درېرىت ئەم كىشىـيە بەزە بەكت و
كۆپۈنە سەر لەپارەدە وۇنامەكان
مەيدىا كان ئۇواينىش بەم شىۋىدە
لەل و زەمبەلاھى بىكەن و دۇزمانلى
دى لەتۈش بەكەن.

کاظم عومه ر دباغ
 چهند روزنیکه لبزه و لهوی لمسه
 لایه رهی روزنامه‌گان، به تابیه‌تی
 روزنامه‌ی هاولاتی ژماره (۴۹۹) و کهنه
 و ناوینه ژماره (۶۰) و کهنه
 "الشرقیه" بایس له قفیرانه
 جاوه‌روان نه کراوه‌دهکی ناویه‌کیه‌تی
 نیشتنیکی کورستان کرا به دست
 له کارکشانهومی ههندیک له
 ئهندامانی مهکتیبی سیاسی. لهم
 بارودوخه نا ههستیاره له کاتیک
 حکومه‌تی ناوهندی به غدا بهه‌موو
 شیوه‌دهک دهیه‌ویت کیشے بو

یکهوت. له کوتاییدا داواکارین
نه یه زداني پاك بهر رهمه تي
خوي بخات.

واهه هیچ هنریک نبیه بتوانست
ریگا به نهجه بگیرت، بویه هه
ئه و نهدهمان پیده کریت بلین خودا
سیبوروی بذات به کهنس و خزم و
برادرانی و ثویوش به بهه شستی
نه مران شادیت.
ماه موسانتا (فازار توفیق مهلا علی
(له دایکووو سالی ۱۹۵۴) ی
شاری هه لمهت و قوربانیه.
خواخوشبوو کوردیکی
دلسوز بwoo، لمسالی (۱۹۷۴)
به شداری شورشی کردوو و دک
خویندگانی دیکه زانکوی
سوالیماتی، به له دهستادنی
خواخوشبوو پرسهه په درو مرده
و فترکردن زیانکی گهوری

نوبی پهروند و خزم و کهنس
و کاری کردو گیانی هله لفربی بو
میدانی نهمران، لاشه کهکی چووه
نان او باوهشی خاکی شارادکهی
قهلاو و نهار پیرهه همه لغت.
دعا بهه نواهی شهم سوسته قهلاو
نهار بهه بای شهه مان و پهیکی
شاره زده همه مو خاکی شاره زور
و همه والی له دهستانی ماموسنی
همیشه نهمری چرپاند به روروی
شاخی ته زمزه، بیوشهه ته ویش
بیچر پینتنه بهه ر گوکی شاره کهکی
بهه لمهه و قوریانستا.
کوکویی په واده ماموسنی کوکوستیکی
کوکوره بمو، بهلام راستینیکه همه
نایبیت له بیبر بکریت، یاسای ژیان

مamosta.az | تۈرىقىزىلىرىنىڭ ئەمەن ئەپتەرى

باوکی لیزان سرمه‌تایی به‌هار بwoo، تازه دههات دار چرقو بکات و به‌رگی سیموزد دشت و همرد و شاخی داپوشیبوو، نیرکز و هک پیشنهانگی و هرزنی به‌هار دهمینک بwoo له میرگه کانی دامینی شاخی پیرمه‌گرون مسوڈمی هانتی به‌هاری هنابیوو، بتو نئوموی کوروچ چان خویان ئاماڈی بکن و له پیشوازی ئەم و مزه خوشیدابن، بىلام نەوهی جىگى داخ و پەزارەدە خۇشىيەکان بیون

عه بدوللا پشده‌ري: به قسه‌کردن قه ناعه‌تم به ئاغاي ديزه‌فولى کرد

که بیهان و نیتیلات از لاه دنی نیمه
روزانه بالاوده کریته و، دهمانه وی
بوقات رونون بکهینه و، کهوا هه مهوی
بوختان و درویه به ظیمه ده کریت.
- ۳ - دهمانه وی بوقات باس بکهین،
کهوا پقون شای تیران له ژئر په رده دی
(اریا میهدیدا) و نوستاینه ته رووه که شدا
خه نجهه ری ژه هراوی خوی ثاراسته
نیمه که کوره عیراق کرد، ئوشیش به
مورکدنی ریکه و نتنامه چه زایر.
- ۴ - هاتنه، ئاماچه ارش خه مان

— هدووین ځایادیکی خومان
نیشان بدهین به اوکاری و
هه ماھنه نگی کردن له ګډلاتانا، بې
به رېړه کانی کردن له ګډل رېيی شا،
ئه وېش به کر دوه پوتان دوده خمهن،
نه که هر به قىسىه رووت، ئه ګهر
پیوستیتانا به ئىتمه هې یه شامادهين
دەيان و سەدان ګەنجى پرمەشق دېتوو
باخىنه ئىر دەسەلاتانا، به مرجيک
تەوان مەشقيان تەواوکرديووه لىسەر
هەموو جۆرە چەكىك.

تییدی ته و هندم قسه بوقرد ناغای
دیزولیم که یانه شوهی، که شوهی
له سر نئمه و تراوه هم هووی درو
بووه، راستی زور خوشحالی خو
ده ببری، و تی: ناغایانی تازیز کاریکی

رۆز چاکتان کردووە تەشیریقان
ھینا بۆ ئىرە، چونکە ناوی ئىلەمی
پەناھەندە سەر بە بازازانی زۇر
بە خراب بۆ ئىمەمە هاتبۇو، بەدار
دەستى شاش ناسىرلاروون، بەلام
جەل لەو قىسانە ئىسەتسا كە بۈمت
بەيانىرىد، دېۋەتلىقىنىڭ بىنۇسى
راپىرووە شۆرۈشەكتان و چۈنەتى
پەيوەندىتىان لە گەل شا و تا
بۇونەتە پەناھەندەيى لە ئىران،
ئەگەر حەزىش ناكەي بىخەيتە سەر
كاغز، ئەواھەر ئىسەتسا دەرىزى
بۆمىسى باس بىكە، جا منىش رۇوم
كەدە برادەران و وقىم و جەنابى
(ئايىتلىلا) ئەو داوايىلىكىيە، چ
بەنۇسىن وچ بەقسەكىدىن، ئىلەم
رأتان لەسەر كامىيانە؛ وتنيان ھەر بە
قسەكىدىن، منىش رام ھەر ئەمەبىو،
ئەممە لەبەر دوا رۆز ئىتير پاش چا
خواردەنەمە شىرىنى خواردىن، دەستىم
كەد بە قسەكىدىن، ھەر لە سەرەتتاي
سالى (١٩٦٢) كاتى شەھانتە كايىيە
پەيوەندىيەكائى ئىنوان شۆرۈشى
كورد و شىائى ئىران ھەتاڭو سالى
خواردەنەمە شىرىنى خواردىن، دەستىم
(١٩٧٥) ھەممۇمۇم بە دېرىزى بۇ باس
كەد، واتە چۈرۈپەيوەندىيەكەن
چۈن بۇوه، دەيشتۇتە چەئاستىكى،
ھەرودەھا يارمەتتىيەكائى شا بۇ
شۆرۈش لە رووی مادى و چەك
و تەقەمنى، ھەرودەھا لە رووی
سپاسىيەدە تا چ رادەيىك بۇوه،
ھەممۇمۇم بە باستى بۇ باس كەد،
ئىنجا و قىم بە رايەرايەتى سەرەت
(بازارانى) ئىمەمە لە كورىستانى عىراق
نېمچە دولەتتىكمان بېكھىنابۇو،
بىگە لە راخۇ ھەتا خانەقىن.
بەشى ھەشتم

یه کتری کرد و له سهر داوایه که می من زور خوشحالی خوی نیشاندا،
مه معیدی بو دانام که وا روزی دواتر
پاش نویشی عهسر بچمه ماله که می
جهه مرچی له یه ک تورمیبل زیاتر
قره بالخ نه بیت، مه بسته شوه و مو
نوه و کیا و هکانی رژیم هستی پی
بکمن، دیسان هر به تله فون عنوانی
ماله که می خوی بو دیاری کرم،
منیش قسه کامن بو برادر که مکن کرد
و ونم: وام پیباشه جگه له خومان،
دوو برادرانی غیری لیزنه که مان
مه لبگین، همومان ده بینه (۱)
کس، ثینجا (مهلا مه مه مهلا
قادرن) کهوا در اوستی دیوار به دیوار
بوو، رزوریش مقنام پتنده کرد و
که مالی شیخ غیری (مان سوار کرد
له تورمیبل که می خوماندا، له کاتی
بریاردا و روزیش تینه مالی ثاغای
دیزفولی، بینی شوه وی، کهوا شو
نینیه لای کس بدرکتین، (مهلا
مهمه) و معاعون (که مال شیخ
غیری) بشمان تیکی میاند، کهوا نابی
شو نهینیه لای خیزانه کانیشیان
بدرکتین، چونکه له کاتی و مزع
زور خراب بوو، حوكه عهسکه ری
زور تنوونویش ببوو، ته گهه رئاشکرا
باویه نه که هر یئمه تووش دهبوین،
له که مالی ثاغای دیزفولیش
شدریسکه ماله که مان دوزیمه و،
بیتمان کهوا کووه گورمه که خوی،
که ته مهنه (۴۰) سال دهبوو،
له بیر قاپیه که مان چاودره وانی یئمه
دهکرد، روز ب ریزمه و بخیره اهانتی
شیمه میان کرد، ترومبیل که مان خسته
زور ورده و هقو (حتیات)، پاشان
ثینمه که میانده لای باوکی بو
زور ورده دیوهخان، کاتی روزیش تینه
زور ورده هات برد و پیمان، یه که
یه که ناوی یئمه که میانش تکرد،
هر لای خوشی کومه لیکی ۲۰ تا
۲۵ که مسی له کادیره کانی خربی
شیسلامی، شوانه له کادیر خویاندا
شیشیان دهکرد، ته نهها به مه بسته
شو دانیش تنه له کل یئمه کو
کر دیبوونه و، شوه بوو برادرانی
خومان منان دانا بو قسه کردن،
جونکه خویان هیچ کامیان زمانی
فارسیان نده زانی، منیش دهگای
قسه کامن پیشه کی بهو کرده و مو ونم:
نیمه به نوینه راهیه تی ثاغای بارزه ای،
که وا خوشی نه خوشی و له نه مریکایه
هه و روها به وکاله نزیکه دوو
طیلیون پنهان نهندی کور دی عیزاقی
هاتو وینه ته خرمه تنان:

۱- دهمانه وی خومان به نیمه
بناسنین و بیان، که نیمه چین و تا
جهه ند لیقه و ماو و سهر لیشتوانی.

۲- ئه و شنانه، که له رفیع نامه کانی

ویفری عزمت رایدبوارد، ندینیش قسنه کانی سلیمانیانم زور لا سهیر بمو، هرگیز له بیروبی چوونی رزوی زانا و روشنبر ندهمچوو، تتم: فلان (شاهنشا) یهت نیران و ساغای خومه بینی کوجا مرحبا، چون چونی ده گونجیت، کهوا به لای مزگوت جیگای شای نیران گرگیتهوه؟ شوپیش و تی: من دمازن تو ا به ناسانی باور به قسنه کانی من اسکهیت، به لام زوری پیناچیت خوت واقعی دمیینی و دمیسه لمینی، همه هر حال زمان هات و رویش ساوهی بدو سالی خیاند، کهوا ناسانیان، که رنگیه لای تاقمی خومه نیمان نیشان بدمات، به راستی نن به خهونیش ٹهوم به بیدا ددهات، ٹههومیو کهوا له کوتایی سانگی کانونی بودم سالی (۱۹۷۹) (ا) به هله داون رویشته لای شاغای سلیمانیان بی ٹههومه سسته، کهوا سامانکرد، ثیتر کاتی که وتنیه سه رقنه کردن، زور به ناچاری اوام لیکرد، کهوا یه کنیکی یا به ریز بیمار به دسته استمان له ناخنده کان و دیاری بکات تاکو بگه ینه لای به تاوی همه مو پنهانه نده کانی کورد بتوانین قسنه کانی خومانی گله لدا بکین، ٹههومش دهستی کرد به پیکنهنین و زور که یقی هات سه رقنه کهم، و تی: زور شوکر بی خوابی گهه وره، کهوا تو هاتیه سه رقنه که، له پاش خو پیناستاندن کاتی و عدبی لیو مریکه، و تی: ٹههومه ژماره له لفونه ناغای (دیزفولی) اتان ددهمه، خوت له شهودا همراه به شاهکه خوشته و تله فونی بی که درست داداتی، به مرجنی ٹهگه رخوی موافقه بکا بی بینستان، و تی: و خوی ناخوندیکی زور پایه هرزو رپرسی همه مو ٹههومه شارانه یه که درج و قزوین و ناکستان و نجان له همه مان کاتیش ٹهندامه له مجلس اعلای خبزی اسلامی، کهوا شاره گاهکه ٹههومه مجلسه گمروکه، هروده ها بقوی باس کریووم کهوا همه مو شاره کانی نیران کو میته یکه هاتون و له ژیروهه نیش دهکهن دک حکومتیک کارو فرمانه کانی شار به نیتی به رپیده بین، به هر حال ژماره تله فونه کم لی درگرت، شهه له ماله وه ته لیقونم چوکید، یه که هه لیگرت و تتم: من سلالم به وه کالات سر ارانی روزشی بورودی نیشته جی له عزیمه یه که درج سه دهکم، داوا له چه نابی شاغای بیزفولی ٹههومه کهوا قسمه له گله لدا سکات، ٹههومیو شاغای دیزفولی خوی هاته سه رخهت سه لاممان له

A portrait painting of a man with a mustache, wearing a suit and tie, looking slightly to the right. The background is a soft-focus landscape.

بِسْمِ اللّٰہِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِیْمِ

بـهـيـوهـنـدـيـكـوـدـنـ بـهـيـاقـمـيـ خـومـهـيـنـيـ
مـهـمـدـبـوـوـ بـيـشـتـرـ باـسـيـ ئـوـهـمـانـكـرـ،
هـ بـهـ جـوـنـ بـتـوـانـيـنـ يـهـيـوهـنـدـيـ بـكـهـيـنـ
يـقـمـيـ مـهـلـاـيـهـ كـانـيـ سـهـرـ بـهـ شـيـامـيـ
نـوـمـهـيـنـيـ، بـهـ مـهـرجـنـ زـفـرـ نـهـيـنـيـ
يـقـمـيـتـ، باـسـيـ ئـوـهـوشـ كـراـ كـهـواـ ئـهـوـ
ارـهـيـانـ بـهـ مـنـ سـيـارـ تـاكـوـ ئـلـقـهـيـهـ
بـهـيـوهـنـدـيـ بـدـزـمـهـوـهـ، جـونـكـهـ لـهـ
اسـتـيدـاـ ئـيشـمـيـ مـهـلـاـيـهـ كـانـيـشـ زـفـرـ
هـيـنـيـ بـوـوـ، لـهـ تـرسـ ئـاشـكـرـاـ بـوـونـ،
نـكـهـ وـخـهـ لـيـفـهـ كـانـيـانـ هـمـهـ وـزـيـرـ
هـيـنـيـ بـوـوـ، لـهـ دـارـوـ دـهـسـتـيـ خـوـيـانـ
يـاتـارـ هـيـجـ كـهـسـ بـهـ شـوـيـنـيـ ئـوـانـيـ
دـهـزـانـيـ، بـهـلـامـ منـ بـارـدـهـرـيـكـمـ هـمـبـوـوـ
كـهـرـجـ مـاوـهـ دـوـوـ سـالـ زـيـاتـرـ
وـوـ يـهـتـرـمانـ دـهـنـاسـيـ دـهـعـودـتـ وـ
دـعـهـتـكـارـيـ هـاـتـيـوـوـهـ كـاهـوـهـ، نـاوـيـ
سـاغـايـ سـلـمـانـيـانـ بـوـوـ، خـوـيـ كـوـلـتـيـزـ
هـنـدـازـيـارـيـ لـهـ ئـنـارـتـهـ اوـكـرـدـبـوـوـ، لـهـ
مـلـانـيـانـيـ مـاجـسـتـيرـيـ وـرـگـرـتـيـوـوـ،
اوـبـرـاـوـ مـرـقـيـكـيـ زـوـرـ ئـاثـيـانـيـ بـوـوـ، مـنـ
مـهـدـرـانـيـ كـهـواـ لـهـ حـزـبـ نـيـسـلاـمـيـداـ
هـمـوـ بـاـيـهـيـ بـارـزـيـ هـهـيـ، ئـمـهـبـوـوـ
قـوـزـتـكـيـانـ لـهـ مـالـهـ كـهـ خـوـيـ بـيـيـ وـتـمـ:
فـلـانـ مـنـ زـوـرـ مـتـمـانـهـ وـ باـوـرـمـ بـهـتـوـ
هـيـهـ، باـشـ دـهـزـانـ، كـهـواـ قـسـهـ كـانـيـ
نـ تـابـيـتـهـ دـهـرـوـهـ، ئـيـوـهـ بـوـچـيـ
هـ ئـيـرـ چـهـيـوـكـيـ كـورـكـ دـانـشـتـوـونـ؟
وـاـيـاـ ئـاغـايـ بـارـزـانـيـ نـازـانـيـتـ، ئـهـوـ
شـيـاـيـهـ دـوـزـمـنـيـ هـدـرـ سـهـرـسـهـ خـتـيـ
رـوـرـدـهـ، جـكـهـ لـهـوـهـ كـهـ دـوـزـمـنـيـ هـمـوـوـ
رـوـرـهـيـشـهـ، وـتـمـ: رـيـگـيـهـيـكـيـ تـرـمـانـ
رـهـيـهـ ئـهـيـ جـيـ بـكـهـيـنـ؟ وـتـيـ: خـواـ
رـيـمـهـ دـوـوـرـ نـيـيـهـ تـهـخـتـيـ شـاـهـرـجـيـ
وـوـتـرـهـ سـهـرـوـخـوارـ بـيـتـهـوـهـ ئـاـغاـ
يـتـهـ جـيـاـكـهـيـ، مـنـيـشـ وـتـمـ: ئـاـغاـ
نـيـيـهـ؟ وـتـيـ ئـاـغاـ(نـيـامـ خـومـهـيـنـيـهـ).
مـوـكـاتـهـشـ خـومـهـيـنـيـ هـيـشـتـاـ هـرـ
نـهـجـهـفـ بـوـوـ، شـايـ ئـنـرـاـنـيـشـ

عهلى حهنهن مستهفا: بهه موو شىتك رازى بولىن بهس دووربىن لە به عسىيەكان

که سایه‌تی و هفدادار و پاک ناسراوم،
که بدکاره کمان تو اینم چیکایه‌کی فراوان
بو خوم بکمه‌ده یارمه‌تی و پشتیوانی
خه لکه‌که به دست بهیتم، چونکه نیمه
باره‌گاکانهان له ناوچه‌گرگه‌ی هوزه‌که‌ی
نه‌واندا بتو رو زور ریزمان له دیگرتن
و به مردم‌ها می‌بهمانی کیشانیان
ده‌دوچوین، نه‌مان ده‌هیئت هیچ
گیرو گرفتک دروست ببی، که منیش
داده‌ور بروم له‌وی، زیاد له پنیویست
هاتچو قوم دهکردن، پرس و راویزام
بنی دهکردن و له‌گهل چه‌ند مه‌لایکیان
کوچه‌دوچوینه، پرسورای شه‌عیمان
پس ده‌گرا. شایه‌تی باسیشه شه‌هیدی
قاره‌مانانی روچریان داوه و شوپوشی
کوردیان به خوینی ئم چه‌ند شه‌هیدی
ئالتر کرووه.

نه سر دین گوندی بهرد پیر
 عهد ولای مجدد شاغ: گوندی شیوه
 پیران
 سه عید حاجی مستهفا (مسته گوچ):
 گوندی میرکان
 گوندی مدد سارق و برايه کی: گوندی سه ر
 مه زرا
 مامه نه منک: گوندی سه ر مه زرا
 لبردا و هک و نمودن ناوی شم چهند
 شورشگیردم هینا و هتله، ئه گرنا زور
 لاهه زیارت، که من بتوانم له چهند
 دنیکی نامیلک کدهم باس له فیدا کاریان
 بکم، بؤمه شانازی بهوه دکمه،
 ئه گهر ئه و هوقه بهزیزه ریکم بدنه،
 که هیچ نه بسی و هک و فایه ک ناویان
 بهینتم.

مینیبوواه من و مهلا (عومه) بیش لەگەن
وو بیتشمه رگە چوینه مالى و بیباونىكى
پیر دانىشتبۇو، ناوى مام (شەریف)
وو لهلای دانىشتىن و ئىنجا پېرىئىن
قۇر بە خىرەتاتنى لى كىردىن و گوتى
غىفتەبە تاشمان ھەيدە كەھەر بى رازى
يەن ئەوا كەلەشىرتەمان ھەيدە بۇتان
سەرددەپ، بەراستى ئېنىكى خان و مان
چالاک بۇو، سەرمان لە قىسىكانى
سۈرما بۇو و امان دەزانى كالتەمان پىن
دەكتار، گوتى ئىتىھەن ناتانسىن، من
ھەمەينى (رەشم پى دەلىن، ئىنى گاوانى
حەسەن موتنېبم، ئۆھوش مېرىدەكەم
تىيى دەلىم (مام ھەبىوان).

عهلى حمسن مستهفا

واجار به ریکه و تین به ره و گوندی
ورکه)، که ئە و گوندە زۇرى سووتا
و لە دیوهخانە کى ئاخای گوندی
ررکەدا ماینوه، کە ئامر فوجى
سوپاچى رېتىم كريپوو بە بارەگاي
ۋۆچى، بۆچە تەنبا ئە و ديووهخانە
سىسووتا بوبو، ئىمەش لەتاویدا بۆ
اوهى يەك كات ۋەمير پىشۇومان داو
ئاكاوا بېرىزىنچى لە حەوشە و
بىنیمان بەرمەرلە ئىيەمە دەھات و پىنى
و تین ئىيەوھ پېن و چى دەكەن لېرە
و ئاتان پېتشىمەركەيىن و توپىزىك پېشىو
و ئازوقەمان نەماۋە دەنلىرىن
ءە گوندى دوو شىبوان بۇمان بېت. گوتسى
لەلسىن دەچىنەوھ مالى ئىيەمە عەيىب

له راستیدا بیرونکه کی گیرانه و هی رمجه له گی کورد بوسه هر عرب، له لای هندیک له بنه ماله ناوداره کانی کورد له سده کانی ناومه راست دوامی هبووه، ثمم بنهمالنه بو به هنوز کردی ندسه لاتینان و دانی شتمه عیمه به دهسه لاته کدیان هه ولیان دادو رو ریشه هی رمجه له کی خویان به رونه و بو ستر عربه کان، به تاییه تی قوریشیه کان بو نمونه دهینین، که مردانی و زنانه کان رمجه له کی خویان ده گیرایه و سمر (مردانی کوری حکمی کوری العاص) عوتیه کی دیکه له هه کاربیه کان خویان ده بمنه و سمر (عوتیه کی) کوری ئه بوسوفیانی سخه ری کوری حرب(12).

میزونووسه کورده کانیش تامازی پیکار او و پشت راست کراوه منتهه، نهودت شهربهفخان له شهربهفخانهدا تامازه پیوه دهکات، که میرده کانی جهزیره (بوقات) نهودی خالیدی کوری وهلین، پیی وايه يدهکم کس، که حومکی ثهم ناوجه بیای کرد و عربه(13).

له لایه کی تریش میژو و نووسی کوردمه لامه حمودی بایه زیدی
لایه کنکی نهم بوجونه دیمه و دلیت: کورد هینچه عمره بنین،
پیچ و ایه که هوزه کوچکره عربه کان روپیان کردنه نهم
ناوچانو بره بدهه زمانی خویان پرچوته وده (17).

شایانی باسه له پال شهومی که له شاکامی لیکولینه و
نویبه کاندا دهر کوتورو و، نهم بوجونه هیچ پهیو مندیبه کی
به راستیه و نبیه. نهم بوتنه شوین رخنه و توانجی
زور له میژو و نووس و تویزه دران و روژهه لاتناسان به همه مو
شیوه هیکه بدره بارچ در اوته وه. لم باره بیوه میژو و نووسی
ئیسلامیه لاقشقندی له کتیبه (صیح الاعشی) دا ناماژه هی
به وه کدوووه، که کورد لسزور مگه که هاشوه و له
عمره ب نین (15). به همه مان شیوه روژهه لاتناس هارولد
لامب لمه باره بیوه دلیت: (کورده کان له زور روپوهه
له عمره ده جن، به لام لهوان نین (16). هر وه هما
لیزنه هیه که له سالی (1925) دا له لایه ن کومه لاهی گه لان
نیزدرا سه بارت به کیشه موسل بهم جوره باسی کورد
ده هکات: "کورده کان نه عمره بنین و نه تورک و نه غافرسن،
به لام زیارت له فورسنه کانه و نزیکن، زور جیاوانز له
تorkه کان: زور دووزن له عمره بدهه کان و زور جیاوازیشن

زور دمیکه زانا رۆژئاواییه کان دەستیان بە لیکۆلینەوەی
چەر و پر کردووه له سەر میزۆو و رچەلەک و زمانی
گەلانى رۆژەلات، بۆ ئەم مەبىستەش كۆمەلیک زانو
پسپۇرى بەناوبانگ لە بوارى رۆژەلاتناسىدا دەركەوتەن
و لەم بوارەشدا خەرمانىك لیکۆلینەوە بە دواجاچوونى بە
پېزىيان ئەنجامداوه.

گله کوردیش یه کیکه له گله دیرینه کانی ناوچه ری روزه هه لات و شوینیکی به رجاوی هه یه له رموتی پدره پیش چوونی میزد وو ناوچه که، بؤیه پانتاییه کی فراوانی لهم لیکۆ لینه وانه داگرکه کردووه، سه رجهم بواره کانی (متزوویه) و شارستانی و کۆمه لایه تی و زمانه وانی و نه زادی. ثمم گله له وتوته ژیز تیشکی نهم لیکۆ نه وانو ریشه هه زادی کوردیش، یه کیک له باهه که گرنگه کانی روزه هه لات ناسان بوه و چه دنیان بیرون بوجوون و بیروکه و بیر بوزی جیاجیا لئ کوتوته ووه، که لیردا به کورتی ناماژه به هه ندیکیان دەکەن.

هه ندیک له روزه هه لات ناسان کورد به نهودی ثمو کار دو خیانه ده زان، که (کەمسەنفون) له سالى (401 ب.ز.) له کەتىيى ((ئەناباسىسىد 1) باسی کردوون، له وانه (کوردىلىف).

پیش از این، که کاردؤخیه کان باب و با پیرانی سره کی و راسته خوی کورده ها و چه کان و خودی کاردؤخیش ناآناتنیکی نه تمه و می و زمانه و آنیه لهیک کاتدا و مانایه کی ته کنیکی همیه(18).

له لایه کی ترمومه (ن. یا. مار) پیش ایه که سروشتن نیزانی زمانی کورده ها و چه کان به پله هی یه کدهم نایه بن بو

دیاریکرده کان زمانی خویان به سرمهاده، که هیندو
ئه و روپیبندی کان زمانی خویان به سرمهاده، که هیندو
نا خویه که دا سه پاندوه و ده لیت: له میزورودا روپاداوی لهم
جوره زوره، که میله تیک زمانی خوی به سرمهاده تیکی
تردا پسنه بینتیت(19)، همروهه ماد ده لیت: کوره کان
له ورووی په وندیبه کومه لایه تبیه کانه وه دهی خلکی
رسنه نه ناسیای بچوک بوون، دواتر زمانیکی ثیرانی
په سه ریاندا زالیووون، بو پشت واستکردنوهه یه
بیوچوونهه چهند بیاردهه کی کو ملایه تی و کلتوری و
ثایبیه لهنوا کوره دا به یه لکه ده بینتیته وه، که نزیکن له
دا اینشیستوانی رسنه نه ناسیای بچوک و پشتی قفوچان.
بهم پیشنهاد ماد ده لیت: کاره کان نه وه راسته و خوی
کاره خویه کان، یان رونوتنر، کوره کان ترادیسیای میلی
نهم خیله یان برده دوام کرده ووه(20) به لام هندیکی تر بینان
وایه که هیچ په وندیبه که له نیوان کوره ها و جهه کان و
کاره خویه کاندا نیبه، به لکو یه کاره خویانه با یو با پیرانی
جورجیه کان و کریتالیه کان، که دانیشتووی یه مرغی

له چیخانی موشک دزدیت (۲۲)؛
به همان شیوه هندیک له میژونو و سه ٹه وروپیه کان ڈم
را پیه دو پاره ده کنه واه، پیان وایه، که کوره کان نه وهی
نه و کلابنیه کوتانه نه، که زور له کفنه وه چوونه ته (هوزی
دیجله) و دواتریش دوای سه رکه و نتیان بس هر هوزه سامیه
لوازمه کاندا چند دوله تیکان دروست کرد (۲۳). ئه نومر
ما لئه کتبی (الاکراد فی بهدینان) ثم بُچونه بهم جو ره
دو پاره ده کنه واه و دملت (کورستان) و اتا کلستان و
لهمه ش زیارت ده لیت چیانتی شنه کان له کلابنیه کان و له
کاندا (کارا، امه ۱۴، کم ۲۴).

بهذه مهان شیوه له (تهرات) دا باسي کلدانیه کان به دهکات،
که وا له کورستانی روزهه لات نیشته جهی بیرون(25).
به لام ئمه بیچوونه به متوندی له لایه زانایانه و به رهی رج
درایوه، له وانه (لیهمان)، که له ئەنجامی لیکولینه ویدا
ده بخسستوه، که کلدانیه کان گه لیکی سامین و هیچ
په یوهندیه کیان به کوردو ٹارییه کانه و نیبه، به همان
شیوه زور له زانا زمانه و ائمیه کان ئام بیچوونه ردت
ده کنه ووه، له وانه (بیوب و رؤدیچار) دللت، که زمانی
کوردي په یوهندی به زمانی فارسی نوی و زندیه و هه یه،
که دایکی زمانی فارسیه(26).

ئەگەر لە ولاتىكدا روشنیبری یاسایی ھەبىت ؟

راگە ياندى ریکخراوی روشنیبری پهره پیدانی چالاکی یاسایی

عه بب نه بي... بيلامه عننا... حاشا حازري و بيته په رزنييني
 قايم، ئئمه هەر يەكمان بىو ئوهانى ئيشمان بيتيان دەكمۇي... بۇ
 ئوهانى لە بىلە و پايە لەخۇمان بەزىزلىرىن يان زىرىزلىرىن كاتىك
 دەيانگىيەنى، جا لە ترسابىت ياخودى بۇ زىيات خۇشە ويسكىردىن
 بىي، بايى هېتىندە ماستاويان بىو سارددەكەيەننەوە و سى بە چوار
 بويان پاندەكەيەننەوە.
 كاتىك بىي لە دەركا دان و پانكىرنەوە... بىي ئاكا لە بهار دەرم

دەمم بىس بۇ وۇغۇدە). بېرىۋەدەرى كارگىرى قىشكەند و ئەوبىش كەوتە پانكىردىنەوەي زىاتر: (ئىلى لەبىرت كىد، باسى رۆيىشتەكەيت نەكىردى... قوربان من حەسەوودى بەو رۆيىشتەت دەبىم، زۇر لە

بهریو و هری دارایی: (به ریزیم جه ناباتان ئەم نیواره یه داوھتی متن).
دەمم بەش بۇوهە: (اھا....دەی باپرا نام چۆن دەبى).

نه دو ماستاچیه به جوری هانه بن کلشنه موه،
ئوهی به خیالدا ندهات و بیرم لینده کرد ووه
و نه مدهرانی، هه مو ویان فیرکردم... ته نانهت له
دانشتنکدا به ریو و به ری کارگیپه کوه پی

وتم: (دلخه کهم نمگهار حمزت له رابواردن، من ...).
نممهیشت قسسه که تهوا و کات: (بیبوره من نزی
شهوانم شو کاره دهکن).
شهویش له جیوه زمانی خوی چون گهست، تا لهویش

نهام نهويار آنهو باسمه لابکاتوه.
آنهو دوو بېرىۋەدەرە مىكۈۋەبەرە هيندەيلىم
هاتنە پېش ورده ورده قېرى پاره خواردن،
پېرىكەرنە وەمى وەسىلى بەتال نۇرسىنى پارە
شاخەوان عەلی

زور له شتی و همیان کردم، بهوهی مادامه کی
کورسی تا سه رنیه، ظیدی کی به کینیه، ئەومندھی دەستت
دەروا بخو خوت بېگىھەن...ھەر ئۇ ئىشى بهوه گىشىت لە
ۋەزارەتتەوە ليئۇنىھە لىكۆللىنەوەيان لەسىرم دانا...توانيم بەھەر

پیشنهاد و پهلویه کی بی هیندنی لہو پارهیده جیکھے مہوہ، شمی دیکھ لہبھر زہقی و نہ بیونی هیچ بھلکیه کی دستہ و سان مامہ وہ، بھمہ لیز نہ کہ بیرا یارانہ بچھوہ مال تا دہننہ دواں و لیتی چینہ وہی خویان تھا واؤ دکھن... بے نایا دلہ جو وموہ و کوئتمہ جاوہ روانی

پریاپاری کوتانای، ترس هموزنی بتو هنابووم، نه موت: نهگر
لکسسر نه و پاره زوره نه گیریم و بهندنه کریم، بیشک دهین نه و
پاره خدیالیبیهایان بتو بگریننهوه و فمسیلیشم دهکن... بتو ماوهی
ده روز سانهوه له مالی نه خهوم خهو بتوو، نه خوارین، ترس
و بیدی شهود زنیزیه کهوره اوی کردبوو، هندی خار نهادهون به
خهایالدا دههات، به پهله هم ولاته رایکم و بچمه ولاتیکی دیکه،
ثهادهوه و هکو کارتیک بهدمستمهوه بتوو، وتم: نهگر کار کار کیشتن
مریشکه رهشنه هندی زانیاریم لمسر کهندلهه کانی و هزیر و
موبدیر عام ههیه، هه مووی به کوری و درده کام، نیدی هگیریم،
فهسل دهکریم، جشن.

دوای ده روز ناریانه دوام بچمه لای و هزیر... به ترس و له رزیکی رزروهه پنی هله لینا و چووهه لای... به خوشحالیه کی رزروهه به خیره هاتنی کردم... دوای بیدانی چا و قاوه پیس و تم: (دوای هه لسنه نگاندنی کار و جلاکیه کانی شو دایبرمه مهی تو موبدیه بیووی... بیو سوودو مرگرتن له تو انکانت دریبارم دا پلدت به بزرگه مهده و به پله خه بیرن له ناو دیوبیه و مزارحت دانیم).
سنه مقتدا رساباده و دهم اردیبهشت، ۱۳۹۰ (هـ ۱۴۰۰)

سیزدهت که پسر اسلام و دهم پسر پوچه.
سوپایست دهکم قوربان به ارستی همه میشه لیره و لهوی و تووومه،
نهام و وزارته ته تو کردوونته وزارت و جنی پهنجت دیاره.
که تویی: (له بیدانییوه دیبیه لیره و بو را په را دنیی ئیش و کارهکان
خواهی خواهی).

نو حمیبری.
و بوباره سوپایسیم کردو کاتیک بُو ماله و گه رامه و... بهدم ریوه
لله بر خود پیده کنیم، رزیش ترسام خه لک به و شیوه هی بینن
و بینن ته و کاپرایه شیت بووه... ناه مقن نیمه پیکه نینیم به خوم
دست، که لهو مهمله که ته: (هر که) سینک سزا در دست پله هی به زر
دکریته وه).

بەدرخان لە یۆنانە

فیزای میوانانی چالاکی هونهاری و روئنامه وانی که بپیراهه لد مانگی نسیانی ۲۰۰۹ له ولاتانی (ئەلمانیا و نهمسا و هوڤلهند) سازیدریت بۇ ھەریەک لە (ھەمید بەدرخان، خالىد جوھتیار، موحسین ئاوارە، کاروخ ئىبراهيم، مەزھەر ئىبراهيم، رووبار ئىسماعيل، ئىبار ئىسماعيل، کاريان شېرىك، ھەپۆب بوسف) وەگىرا و بپیراهه بۇ ھەریەک لە (محمد موکرى، قوبادى جەللى زاده، سامىي هادى، حەمسەن ياسىين) يېش وەرگىدرىت. كە سەرۋوڭى حکومەت ھاواكارى نەكىدىن د. د. نورى عوسمان رەھفىز كرد

اش رەزامەندى نىشاندان سەبارەت بە سازانى فېستىقالى شەشمەنى بەدرخان كە بپیراهه لە ۲۰۰۹ لە ئەسەننای پايانتەختى يۈنان رېتكىرىت وەفيكىيە دەزگاى بەدرخان بە سەرۋوگەتىسى ئەلەن بە یاومرى خالىد جوھتىار راۋىپۇڭكارى كەنۇرۇي ھەفتەنامى بەدرخان بە مەبىستىنىۋەز وۇرگەنلىقى يېش دەشدارى زۇرىك لە ئەكاديمىيان و روئنامەنۇرسان و رووناڭكىپران و ھونرەندانى كورىستان ئەنچامىدىرىت، سەردانى ئەو لەلتە دەكەن و كەوتەرى.

ههولېزروسلیمانى نىماشىكىد
و له گەڭپىشانگا كەشكەن
و يېتىھەي ھەموو كارھانى لە
كوراسىكادا كۆكىرىۋەتەوە و
چاپى كىردووە، لە ھەمان
كاپىشىدا ھونغۇرمەند بە¹
زىمانى ئىنگىلىقى باس لە
كۈرتەتىيەكى ئىزبىنى خۇى
و چالاکىيە ھونھەرييەكەنە
كىردووە. دەكتور ئازاد حەمە
شەرىف ئەن نۇرسىنائىمى
بۇ وەركىتىراوەتە سەر زىمانى
ئىتىلگىزى.

دانشگاهی پژوهشی عالی فنادار
دانشگاهی پژوهشی عالی فنادار

نمایق عهله قادر یکیکه
لله و هونه رمه ندانه
ناویکه دیار و گه شاووه
هه یه له دنیا هونه ری
شیوه کاری کوردیدا و تا
ئیستا چه ندین بیشانگای
له ناوه و هونه رمه
کوردستان کردوت و،

دوای شوهه هونه رمه ند
بیشانگایه کی کرده و
شیرکو بیکه سی شاعیر
ومسغی تابلوکانی کربیوو
ثوچاره میان هونه رمه ند له
داهه یانگیکی نویسی خویدا
له پارچه کانزای نیو زبل
و خاشاکه کان چهندین
پارچه هونه ری جوانی لی

خویندنه‌وهی لایه‌رهکان... لئه و روژو شهوانه‌ی له بیرم ناچنه‌وه

حاجی مه‌مو: خوم له سه‌ر ئاودا ده‌بینم و هه‌موو گیانم ژیز ئاره‌قهی پیر له هه‌ست و نه‌ستى ترس له ئاو كه‌وت‌ت‌ووه

له چهند شوینیک دیباریکارا و لی
دهمه پینهوه، من زور گرایوم، به لکو
دایپرم منیش له گله خوی به سواری
ههچو بیات، به لام نهیردم،
منیش به په نازره خوی لممالهوه
نژنیبیوه و همکارو به هنهکاو دوايان
که وتم، به بیهی ئوهی ئوان ههستم
پیکن، زوو خوی خویم به زهوي
دادهدا تاکو نهیبین، تاکو ئوان
له رووبارهکه و لمو شونیهی پیانی
دموت (ئاواي ئینجه) پیرینهوه، که
هاتمه سهر لتواری رووبارهکه، زور
هاتووچووم له خوی رانه بینی لهو
ناواهه که لکشام تاکو گه يشتمه
شاوینیک، که رووباره زور تمسک
بویووه، ئاویکی رسی دمکرد، به
به قولاي زمویدا رسی دمکرد، به
مهه زهندی خوی دهتوانم به بازدان
بو ئهودیوه بپرمدهوه، به لام شلېم
هاتووه و که تومهته ناو ئاوهکه،
له ححزمات گیانی خوی بیهی ئوهی
مهه له بیزانم لهساو قوقلاي ئاوهکه
دهستم به ههمو ولاهه کا کوتاهه،
له و هو لدانه دهستم به کولکه
قامیشکیوه کرتوه، که نوشیش
خریکی له خاک درمچوون بووه،
که لهه ناری رووبارهکه مابیووهوه،
دیاره بختی من لە دەرباز بیون
و نەختکان له بیشوه، هەولڈانی
خوی بیووه دواتر شوانیک، که
له ناوه خریکی ئاودانی، رانه
مهه که بیووه، بیوه بختی بندە
دەرورهوه چاوهی له هو وەلەنی
من بیووه، به پەلە فریام کەوتووه
و لەناو ئاوهکه دریپیتام و وەك
چۆلەکەی بالشکاو به نەنسکان
دهستم له ملى ئە و شوانە كردیوه،
که لهه مرگ رزگاری كردووم، دیاره
شوانەکه مى ناسیوەتەوه و له گله

A color portrait of a middle-aged man with dark hair and glasses, wearing a dark suit jacket over a light-colored checkered shirt. He is smiling and looking towards the camera. The background shows a bookshelf filled with books.

سہ رنجیک بُو خوینہ رانی هیڑا..

ماوهیه که له سه راهه کانی هفت نامه هی به درخان^ی به پر زدا،
زنجیره یاده و مریه کاکن له تیز سه ریز^ی شه و روزانه لیه بیرم
ناچنمه^ه بالا و کرد مده بو چه ندان مده سستی خزم تکردن به گفته اندوه
به سه رکردن نهوده خبایت و تیکوشانی شه ره فمه ندانه کی خبایت شار و
شاخ، شه و کومه له روله قاره مان و سره بازه نه ناسراوانه^ی، که له روزه
سنه خت و دیواره کان رولی جوامیز ایان هم بیوونه، به تایپه تی له شار و
ناوچه کانی همولیر و له سه راهه کانی هفت نامه کی، که له خودی
ناو شاری همولیر دمده چیت، دیاره له پال شوده مده سستی دیکی
به نهند و روزانه و هینانه کوی شه و هقال و هاور بیانه^ی، که هفت
ئه مروکه شه له ژیان ماوون بو تو مارکردنی یاده و مریه کانی خویان و
هه تا هاکاریکرنی من بو استرکردن هودی که موکور بیه کانی من، که دیاره
گومان لوده نهیه، در نگنک لاهه ندی روز و ریکه و شوینی نادوا من
همو و شسته کاکن له بیری نه مایت، چونکه من دوو جاران شه و هر شیوه
تایپه تیهی خوم له بلا و کرا و مه و ینه نامه کان فوت او. بؤیه بدو په بری
دلخوشی و سوپاسه و چا و مروانی هه نگاونانی شه هاور بیانه تا
به یه که و هه گفته اندوه بیازنے کانی خبایت تیکوش شهر کانی هه ولنیر زنگین
بکه بن و به تو کمه بی بو پیزو و وی تو مار بکه بن.

که چی به همین دستگاری دستتو ازدیده کی یه کیک له و بازنانه هی پیشنهاد نهاده و به گاگله خود را خویم گذاشت. سر لیواری درگز بیری ناوی گیرنه بومه، ئۇ بیرەنگی کە لە بازىدەن بىرەنگى كەم چىل گەز قوللۇ بۇوە، لەسەر دەمە بىرەنگە سەرەم بىرەنگە پېشىدە و كەم توپۇمەتە (واقد) واق و لەنان بىرەنگە سەنگى خۆم بە بازنەنگى دەنگى داوهتەوە، ئە و روژە كۈچكەم لەسەر و مل دابووه سەرەر بىرەنگى.

تیبینی: داوا له هه‌ممو خوینه‌ران و نوست و هاوریانی ژیانی خه‌بات و پیشمه‌رکایه‌تی دهکم. هرچو وینه دیکو مینتیکیان لایه، به‌مه‌به‌ستی دوولمه‌مندکرنی یاده‌وریه کان بلاوی دهکه‌ینه‌وه..

هراسیمی کوچی دوایی ناسیاویک له گونده، ئۇ دەمەش لە ناو ھاتو و چو بە نئوتەمبىل زۆر بە بۇوه، تانیا (خدری باشا) ئۆتەمبىل ھېبۈوه، لەنیوان گوندى (شىخانات و گوندى (سى قوچان) يەپىن سەعاد و نوبىكى دەبۈو، ئۇ رۆزگارى يە روبوارى پراو پرى ئاوه بىو خەلکى يىاده و سوارى ولاغى بەرز دەچۈن، بۇ به‌شدارى گەندىنى قوچان) دەچۈن، بۇ به‌شدارى گەندىنى

له مەرگى حەقى دەربازى كردووم. هەر لەگەل ژیانى گوندى رۆز بە رۇڭ كوربەسوم و وەك بويىان كىيواهمەتى وە لە تەمەنلى بىتچ سالىدا، ئۇ داپىرەيەم كە زۆر ھۆگرى بوم لەگەل جەند ڙىنگى دىكە يەسالاجچو رۆزگىك بىكەوە لە گوندى شىخانابەرمۇ گوندى (سى قوچان) دەچۈن، بۇ به‌شدارى گەندى

دەپىركەم كە منى لى بىزبىووه، بە پىرتاۋى و تەنگاوا بۇ دەرەوه ھاتووه و لەدەرەوه چاۋى بە من كەوتووه لەسەر دەمم بىرەكە چى دەكەم، بە ھەزار و يەك دوعا و پارانەوه، كە خۇم بۇ ناو بىرەكە ھەلنى دەدم، رۆز بە ئەسپاپى لە پىشتەمە كۆچەكە كى گرتۇم و بۇ باوەشى خۆي بەرزي كەردىوەمەتەمە و بىر بەدەمى لە خوشبىان كەوتۇتە قىيىاندۇن و ھەممۇ مالەھى سەرسام كەردىووه، بە قورگىكى بىر لە گۈريان و پىكەننیاواي ئۇ دىمەنلى بۇ دايكى و باوامك گىراوەتەمە، بۇ يەكەم جار

بەھىزتىن دەولەتى ئەفرىقا، حکومەت تىيىدا بى ئىشە !!

A portrait of a middle-aged man with dark hair and a mustache. He is wearing a light-colored polo shirt with thin horizontal stripes. The background consists of shelves filled with books, suggesting an academic or library setting.

ھے سیبھے بابو لی

سیو لیکی تازه مودیل و
بیه کی تازه مودیل و پیلاویکی تازه مودیل
بر بکات و ماکیاژیکی و همکو ئەم کچ
ادانە بکات...).

لیرمهو ئەم قەناعەتە سەھقەتەی کە
ئى سەلەفەیە کان لەمەر جوانى و ئازادى
ھە يە، ھېچى كەمتر نىيە لەم قەناعەتە
قەقەتنىرى لاي ھەندى لە بىياوه روناکىرىرە
دۇرۇشانى لە مىباشى قەلەم و نۇرسىنە كاشىان
خۆخە مەكلىشىانىن لە كەنالەكان جەنگ بۇ
مازىدارى ئۇن ناھىئەنەوە و كەچى كە كار دەگەتەن
رەن ئەۋەدە كە نەوان چەندىيان لە لاي زاتى
يائانەوە بۇ ئەم كىتشىيە چارسىسىرىدۇرە
بەلای سەلەفەيە كاندا دەكەوى، جونكە
وان لەسەر بەنەمایەك بېرگەنەوە كەنەن
يەيان بەنیتاڭوھە كە دىزى ھەمو جوانىيە كان،
ئەۋەنلىرى لەمەشىان ھەر كۈورەتلىرىن
زىچىيە ئەدانى ئىدىزىوا جاھىت پەپير و دەكەن كە
نۇوانىن لەسەر يەك مەسىلە بېرىسىتەنەوە.
ھەر حال ئەم بۇرۇۋەپىيە لاي ئەم بىياوه
ئاكىرىرانە لە رەوشى ئىنانەوە بەدىدەكىرى
چىختە خانىي ھېچ بېرۇرایەكى چەسپا و
شىياو جە لەمە نەبىت پىويسىتە ئىنان
لەمەتىكى فراوانىي پاڭاڭا و كەنەن دەستپېتىكەن و
ووه روناڭىرىن بۇرۇۋەنەوە دەستپېتىكەن و
شىمى ئەۋەن بەر بەنەنەوە:

٤.. بۇ قەلەمەي بىياوه روناڭىرىن بۇرۇۋە كان
بەلى بۇ ئەم قەلەمە حەقىقتىيانى كە بە
مۇو شىۋىازەكەنەوە گۈزارشتە لە فيكىرى
يەيان و ناخى ئىنانەوە دەكەن...).

بریتی بوو له پارتی و یهکیه‌تی
و حزبی الاخاء التركمانی و
حزب الديمقراطی الاشوری
پیوندام کنه و زەممەتکیشان و
ئیشتراکی کورسستان زۆر باش
پاریا و ناشکاریا، کە هەمو و شو
حزبیانی کە پارتی و یەکنی
لەکە لیان رېکكەوتن له توانيان
خەببوو ۵۰۰ پېتىچ سەد ھەزار دەنگ
بیق لیستەکەيان مسوگەر بکەن،
جىڭە لەوە کە زۆر لایەنى كەد و
ئاشوری و سريانی و تورکمانی
ئۆزىمەن و مۆستان، چۈنكە لەگەل
کاک پیوندام و کاک وەلید شەرىكە
رېکكەوتین.

٣-لىستە ھايدىمان کە، بىستان:

و پارسی نه همه می تبای نه داده
به غدا و نه هاتنه ناو مهیدانی
پر پوچکنده بُو لیسته کیان و
هموتیان نهدا له کل لیستی
(المدینیون)، که بریتی بولو له
حجزی شیعی عراقی و وکنی
یمیراگی و هرده که نیشتر اکی
عمره بی، بُو نهوده له کل لیستی
ها و هایمان کورستان یکبکون،
بُو بیهه مو و دیوک اند هتخواز کان
شکستی هبتنا لام هله لبازدنه.

برادرانی بارتی له هه گویست
برادرانی یه کیتی گه شیبین
نه بیون، هله گویسته کانیان رون
و نوستانه نه دیبینرا و هک له
زماره دنگه کان درگوکوت.
دیگه شه گوی دیگه شه گویوه له
شتوهه جیگای باسکردنیان
نابیتهه و هه برحال شومید
ده کم کم هم ژمزووه سیاسیه
تال و زیان به خشے و به
ناسانی به سه مران نه روات
و ووداوه تالرکانی ئیستای
کوردستان و عیراق ئوهه مان
لابیر نه باته وه، دهی هر له
تستاوه خۆمان ناماوه که بن بۆ
تکتپکی گه وره که هه لئزاردنی
نه جووه منی توپنچه ایغراق،
که چاره نووسی عیراق و
کوردستان دەچیپیتی، ئەمەش
نه تەنها وه وه دەبیت که هه لەو
خوبایسی بوونه کانی راپروو
ووپیاره نه کەنیه و سەنگی
خۆمان و برامبره کانمان باش
و بوردی هه لئىنگىنین دوسته
راستە قىئە کانمان نە دورىنین
ب. چەند کورسیبەک و لەناو
باشەكان باشتەرەن بىالۇيۇن و
داكۆن کە لە جاش و پیاو خارپان
نەنەکەن بە بیانووی مەترسى
شەنەنەن گەھە.

بیو-مندیهه ته له فنونیه کانی ناو
باره‌گای حزبی دیموکرات ئەمبوو
(۵) کەسی گومالنیکار او بەمدزگاری
تۇتۇمازىكىنـه و دەسگىرگان،
تاوانانە كەش درابىيەل نىكىسۇن،
سىپەبارەت بە سکاندالا ناچاركرا
داڭگايى كرا، بەلام سەرۆك
جىرىمالى بىرىارى لىخۇشبوونى
بۈرەدرەك.

جەنلىق قىتامان (۲۴)

له سالى ۱۹۵۰ بەدو اووه ئىدارەي
ئەمرىيەكى لەدوورى ھەزاران
كىلەمەترەرەوە بەمەبەستى
ماڭىكىردىنى دەستى كىد بەنازىنى
ھېنىزى سەربازى يۇ ۋەيتەنام، كە
خۆي لە "۳" ملىيون و نىو سەرباز
لەھەر دوو رەگەزى نىز وۇمن دەدا.
ئەوشەپە ئەركىسىلە ۹/۱۹۵۹
دەستى پېتىرىد و لە "۳/۰" ۱۹۷۵/

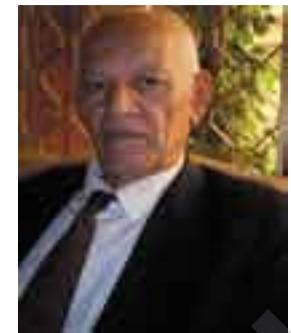
بىسەر كەوتۇنىڭ فيكتورىڭ بەسىر
سوپىاى ئەمەريكادا كۆتايى هات،
زەزمارەمىي قوربايانىنى ھەر دوو
لاي شەرەرە بەدوو ملىيون و نىو
مەعەندەك او.

بۆچی کورد له هه لبزاردنی نهنجوومەنی بهغا شکستی هینا

کورستان به را به رایه تی ژیرانه
جهنابی مام جه لال و کاک مسعود
بارزانی، به تایبته تی پاش
ریکوموسته ستراتجی بیان (خوا
بینانپاریزی) زور له همه لویست و
بوجونو کورد، به تایبته له ناو
پهله مانعی عراق و بهرامیه
نهگاوکانی سه روز و وزیرانی
عیراق (جهنابی مالیک) و له
پهودندیه کانی دروده زیارت
له همان دلخوشکرن.

نابی ثوهشمان له بیر بچیت که
لهزور هله لویست و ئەزمونونی
گرک شکستمان هیناوه و وک
پتویست ئامانچه کانی کوردمان
نه بیکاره. وک نەچەسپاندنی
فیدرالیه تی علیمی و نەتەوەیی
بۆ کورستان و جیبهچو تکردنی
ماددهی ١٤٠ و کیشی پیشمرگەی
کورستان و چاره نووسی
ئەفسەرە کانی هیزی لیبرساویه تی
و دابەشکردنی لە تیوان کورد و
ناو کرکوک لە تیوان کورد و
تورکمان و عمره بەیک ریزه و
ریگانه گرت له حکومه تی ناوندی
لە هەولدانه کانی بۆ تەعریب
کردنی کرکوک و خانقین
و شاره کانی موسل لە ریگای
دریوستکردنی هیزی ئیستاد و
ناردنی فرماننیه و سەرباز و
پۆلیسی عەرب... دوا شکستیش
ئەو ئەنجامه خراپه بوب، کە
لە هەلبیاردنی ئەنجومه نی
پاریزگای بەغدا تووشمان هات
و نەمانتوانی تەنانه تیک

جمهوری له گەل شەقامی کفاح و
شەقامی شیخ عومر و بەشیک
له شەقامی فەلسەتین و زەیونە
و بەغدا الجدید و مشتل و تل
حەممەد و حى الاکزاد له مدینەی
بەغدا و بەرگەم و زمارەه.. زمارەه کەس زیارتە.
٥٠، هەزار کەس زیارتە.
٦٠، هەزار کەس پیش لە
تۇرکمان و صابئە بە پەرش و
لەلاؤی له بەغدا دەزین، ئىزىکى
٧٥، هەزار کەس پیش لە فارس و
مەینى و ئەغاخان و فەلسەتىنى
لە کەربلا و نەجف و باب
الشيخ و كەركەي جىهاد دەزىن.
٨٥، لەپرووی نەتەوايەتى و دەنى و
سیاسىسييە و بەغدا لەم پېكھاتانە
پېكھاتووە:
٩٥، يەكمەن: لەپرووی نەتەوايەتى و
- نەتەوهى عەرب بە شىعە و
سوننە ٧٥٪
١٠٥، نەتەوهى کورد بە شىعە و
سوننە ٢٠٪
١٢٥، كەلدىنى و ئاشورى و سريانى
١٣٥، تۈركمان و فارس و سائىھ
١٤٥، كەلدىنى و ئاشورى و سريانى
١٥٥، مەسىحى بە كەلدىنى و
كۈرۈدەوە ٩٦٪
١٦٥، ئىسلام بە شىعە و سوننە و
كۈرۈدەوە ٩٦٪
١٧٥، مەسىحى بە كەلدىنى و
ئاشورى و سريانى ٥٪
١٨٥، ساپئە و بەھائى و ... ١،٥٪
١٩٥، سىيەم: لەپرووی سىاسى و فکرى
٢٠٥، نەتەوهە پەرسەتكانى عەرب
٢١٥، مەيانە و شۇقىنييەكەن ١٥٪

پاریزه‌ر: که مال محبیدین
به غدا پایته ختنی عیراق
تابیه تمدنی خلوی هه
لره رووی سیاسی و ئاییل
و نهاده ایمهتی و ئابورور
میزوجووی. ژماره‌ی دانیشته
له (۵) ملیون کمس زیارت
بېشى شەرەرۇزى بىكھاتوو
(مدينة الثورة وكاظمة و شا
وسرتة و روابعه خامسة و
و بهشىك لە كرادەوە
فاسطین و فضيله...، كه
شوبئانە مەلبەندى بىرا شىعە
و ژماره‌یان دەگاتە ۳ ما
كەس، بهشىك دىكى بىرى
لە (ناوچەي باب الشيخ و قى
وشارع جمهوري و شارع
وشارع شيخ عمر و نهضة و شا
فاسطین و ئەعظمىيە و ز
و بغداد الجديدة) و بهشى
زۇزى بەرلى كەرخ بە عە
لەلە و فەلاحات و سالىد

علمیانه دورر له سۆز و بین باکی هۆزی کانی ئام شکستنیه بخەینه بەرچاوا و چارهیان بکەین، بئۇئۆزی وەھى لەلیزارتى داھاتوو كە زۆر چاره نووسازە بۇ كورد و كورسitan و عىراق دووباره تېئەنەوە.

لە بەغدا زۆر لەزۈزۈمەدەرگەن كرد بۇ بىئەنگەرى شەو شکستە كە وەردى، بۆيى له ۲۰۰۸/۶/۲۴ قۇزى ھەموو لايەنە يەھوپەندىدار كەنمان ئاكادار كىرىدبوو، بەلام بى سۈود بۇو.

تەكىنەنەن بەرگەن بۇون:

1- پىنداگىرنى كورد لەسەر لىيستى تايىبەتى بەناولى لىيستى شاھوپەيمانى كورسitan، كە ئام شەم تاۋاھو بەغدا گونجاو و دروست نىينى، بەلكى دەبوايە ناوهكەى تاۋاىكى عىراقىي بىت، وەك لەلاتخا دەلەتلىكى.

2- لىيستى ھاوېيمانى كە، دەستان

کورسیش به دهست بوینین له
۵ کورسی به غذا، نامهش بوروه
له لکه یکی ترسناک و دلتزین
نه سره ریز توپیز و دنگ و ره دنگ
و سنه کی کورد له نابو به غدا،
که ناوهندی هم مسو و بیراره
سیاسیه کانی عیراقه، به تایبه ته
نه لایه نه ته ووه یه گکرتو و هکان
و همریکا و نیوروبیا و لاتانی
لیسلامی و عربی دبور و نزیک
له کورسستان و عیراق.
له لئی به غدا ناوجه یه کی
کورسستانی نیه، به لام هه میشه
کورد روکی تایبه ته خوی
مه بوروه له بهدلا له روزانی
اما هزاراندی مه جلیسی تاسیسی
عیراق و هه لویست و درگ تن له
انانی خوالیخوشبو و مه لیک
نه بیس هله به پادشاهی عراق و
روسته گرنگه کانی خوالیخوشبو
جه عفره ره عمسکری و ماجید
سته فا و کاک مه سعود محمد مهد

شواکه و مهمنسور و نفق پولیسی و
عامریه و پولیسی یهک و پولیسی
دبو و تا کوتایی یهبو غریب به
پیغمور و متممون و قادسییه و
ژماره دانیشتواتی هم ناوچانه
نژیکه سی ملیون کهس دهبت ،
که بهشی هره زوریان مسلمانی
سومندن .

بهشیکه دیکه بـغـدـاـ کـهـ بـراـ
کـلـانـیـ وـ ظـاشـورـ وـ سـرـیـانـیـ
تـیـ دـادـنـشـینـ بـرـیـتـیـهـ لـهـ شـارـیـ
دـوـرـهـ وـ تـالـ مـحـمـدـ دـوـ مـشـتـرـ
بهشیکه لـهـ شـقـامـیـ فـالـمـسـتـینـ وـ
بهـتاـوـینـ وـ شـهـقـامـیـ ۵۲ وـ مـهـمنـسـورـ
وـ شـهـقـامـیـ تـهـکـنـهـلـوـجـیـ...ژـمـارـهـ
دانـیـشـتـوـایـانـ دـهـکـاتـهـ ۲۰۰ هـزارـ
کـهـسـ .

ناوچه کوردنـشـینـ کـانـیـشـ بـرـیـتـیـهـ
لـهـ: عـگـدـ الـکـارـ لـهـ رـوـزـهـ لـاـلتـ
سـاحـهـ مـهـبـدـانـ وـ سـهـدـرـیـهـ
وـ طـاهـرـانـ وـ ئـهـ سـوـسـیـفـینـ وـ
دـهـستـرـاسـتـ وـ دـهـستـهـ چـهـبـیـ
شـهـقـامـیـ ،ـ مـشـدـدـ وـ شـهـقـامـیـ

Don't Hide an Elephant

نووسینی: جیفری ج فوکس
 و درگیران: سنتھا را به
 هه میشه کیشے گا
 گرفته زلکھان بتان
 نه تانه وی هر چند وس
 شارداریت وہ خویان ده
 و دردکهون، بوق ٹھو
 ده بشارنه وہ در منجمان
 خراب دیست. بیگومان
 فیله که ش دددورونه و هه
 زیان دهد مجن
 به پرسی ریکخراو پی
 هر کاتی هستیکرد
 یان هه لدیمکی که معاون
 ریکخراوه که هیمه یا
 به بنی خشنو پلان به روی
 شیئر گرگنگه کانی خوی
 کاسه نزیکه کانی خوی
 چار مسے کردنی به
 چونکه دیریزدان به ش
 کیشے گه ورد هترسے

لیواری دریا دروستیان دهکنه له
هه لکشان و داکشانی شهپه له کانی
دریا بیانشانه نهود، به لام
سدر منجان نهاده هه دردیانبات.
و ته رگهه (۱)

ناوی نایبر و جو و ننکی گهوره
سیاسیله له میتو ووی فهرمانه موایی
ته مریکا دا لس سرمهی سه روک
ریچارد نیکسون، که له سالی
۱۹۶۸ بس سرمهی نمیریکا
هه لیزی درا سره که و تنه که هه ته نیا
به ریزهه ۴۳.۵٪ به رامیه ریزهه
۴۲٪ به سر رکابه رکه هه مفری
له حزبی دیموکرات سه باره
به ووهی ریزهه که میان رور لیک
نزیک وو، نیکسون متترسی
هه بسوو له هه لیزاردن داهاتو ودا
ده رنه چیته وه ۱۹۷۲
نه نجام دهدا، بؤیهه په نهای
برده بیر کاریکی تارهوا به دانانی
ده کان، که نکت نه، نهیت، له سه
بیانشانه ته ایه و داده نهیت. بو
تیشترگن له کار مساتی له لایسانی
جهانگی نه توومی، سه ره و جون
که ته ده لس سرمهی هه فریون پیش
نه فهشه لی خوی ناو به ارشکاوی
وتی من هه لمه بیوم در فهنه که
له ده دهستا کن بریسیاری هه بیه
با بیکات! نه وه بو کیشنه که
نه ناشتی چار مسدرکرا، بیکومان
پاش نه وه جون که نه ده وه کو
سه ره و کیکی لیهاتو و بی زیان
له ته نکوچه له لمه که رزگاری
بو بیو کرگه له حجارتانش هه هنر
هه ته هاته ره رچاوان.

نه ورۇز كەي دروستىبووه و هي چ مېلله تېكە ؟!

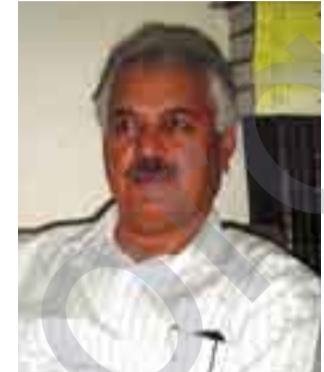
تەمۈزى و ئەنانا

نزا نام، که گفتگو کو لمسه رمه بست
سیاستیه که لیکو لار بکم،
هینده ددهمه وی باس لدو لایانه
کتتبه که بکم، که نهروز به کورد
ددهمه ستیته و له (عیراق!!!) داو
ریشه نهروزبیش ددهگه رینته ووه
سمردهمه سو-مه و بتایتیه
به سرهاتی (عهشتار و تمہوز،
که لیزه پیشت به به لگه میزووینی
ولیکو لینه و هه کادمییه کان
ددیست.

بخاته لایهک، لهودا نووسهر
مهبستی سیاسی پیوشه دیاره،
چونکه ثیران له میژووی خویدا
ناتاکه فارس بهتمنه و همو تهه
حکومت و تهمپاراقوریه هنانه که
حکم شافت منتهیه همان گهدهم
بیوون و شارستانیهتیکی خوشیان
ههبووه، که هر ئە و شارستانیه ته
بیوو له مکمل خویان برده خواره مو
کەشەیان بىدا، لەکلۇرى عىزەت
اجايد عەبدىللا ئەلەئەمىس لە
كتىتكىد دا يېۋام (الخطابة) و

جه ژنمه کونه یه دایه و موه له جه ژنیکی
کونه و بردیبه وه "تیو سیاسه ته
و شوریش و خه باشی کور دایه ته
ها و چرخه وه" دیسان همولده دین
کور دیبوونسی جه ژنی نهورؤز، له
که، بیه ون مددیگانان سیاده

نهوروز رۆژى "إي مانگى نهوروزى سالى كوردى (٢١) اي ئادارى سالى زاينى، كە ئەمسال (٢٠٠٩) اي زاينىيە "دەكتاره (٧٤) كوردى. لە رۇوى مېزۋەتكەمە و بۇ سەرددەمى مېدىيەكان كەپاۋەتەن و بەھە پېيىھى، كە وەكۇ تا ئىستا زانراواھ مېزۋەتىسى مېدىيەكان لە هەزارەمى يەكمە پېش زاين دەستپەيدەكتات!!" كە ئىستا ئەم مېزۋە و بۇ سەرەھەلدانى مېدىيەكان خەرىكە جىلى لەق دەبىن و سەرچاجاواھى تر هەن، كە مېزۋەتىسى مېدىيەكان بۇ "ھەزارەھى چوارەمى پېش زاين" دەگە پېتىنەوه، لەم مېزۋەشىدا واتە لە ھەزارەھى چوارەمى پېش زاينىيە وە مەواھى مېدىيەكان زۇر رووداواي گۈنگۈنچەن ھەن و پېش رووداواي حەوت سەتە پېش زاين دەكەۋى و دەكەرى بىكىرىن (بە رۆزى مېزۋەتىسى) جىڭە لە مېدىيەكان زۇر ھۆز و نەتەوهى تر ھەن، كە پەيوەندىيان ھىنندەھى مېدىيەكان و پېتىش بە كۆرەدەھە يە، لە ماوهى شەۋەش ھەزار سال پېش زاينىوھ تا كۆتايى ساسانىيەكان و لە نىۋيانىاندا "رۆز و مانگ و سال" ئى زانراواھەن، كە ناسراون و گۈنگۈن دەكەرى لەتىن و ئەۋاندا رۆزىكى مېزۋەتىسى و نەتەوهى دىيار بىكىرتىت، جا ھەندىنى لەم رووداوانە دىسان لەگەل رۆزى نەھەرۆز يەك دەگەرنەوه. ھەرۋەھە لە زۇر سەرچاجاوه بە تايىيەتى سەرچاجاوهى كوردى و ئېئرانى و عەرمەبىيەكان، رووداوى نەھەرۆز بە (كاوه) و (زوحاك) مەھ دەبەستەنەوه و (كاوه)

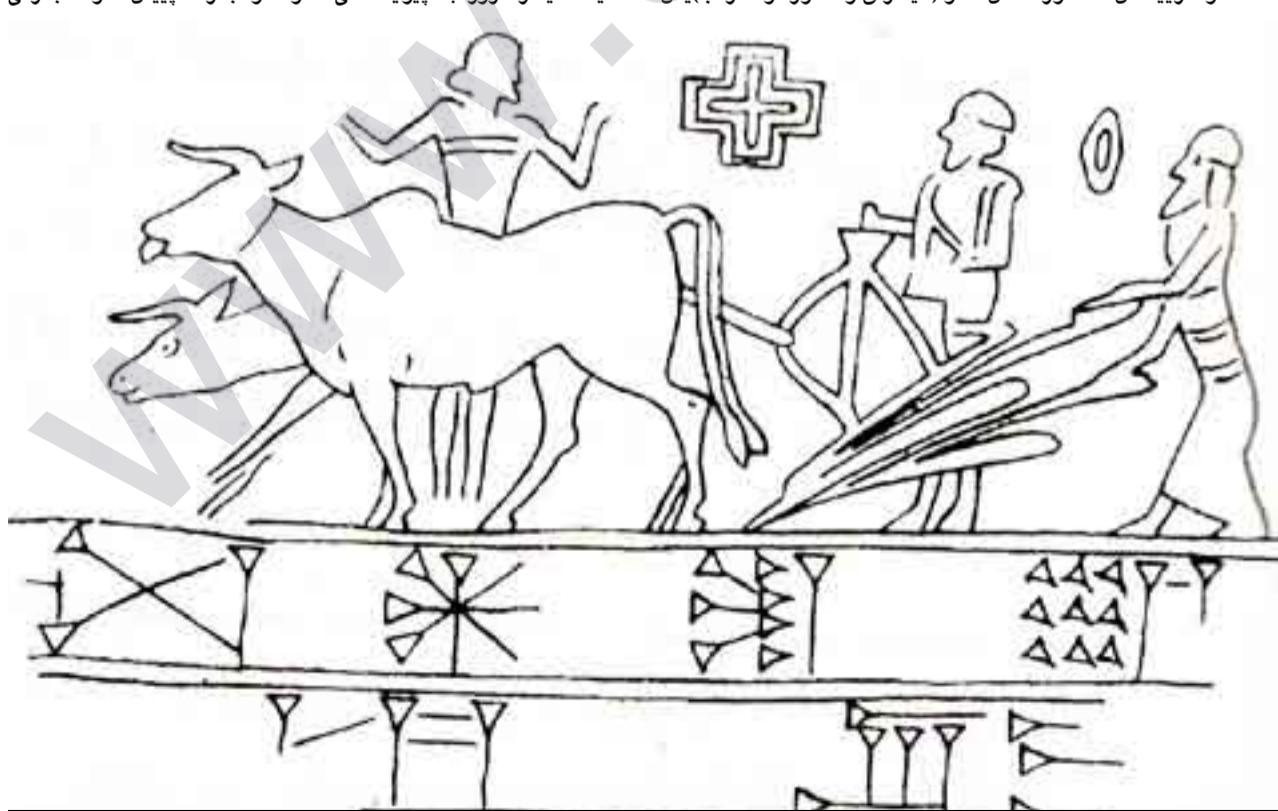
دکتور مهندس نیراھیم حەسەن
کورد بەم میژووە نوور و دریزەدی
کە هەبەتی، بەو جوگرافیایە بان
و بەرۆ پر لە رووداھ ئالۆزە،
زۆر کەم لە میژووی خۆی دەزافنی،
ئەوەش کە دەیازنی پیویستى
بە پىداچوونەوە راسنگىنەوە
ھەبەت، زۆر بابەت ھەن لە زەینى
مۇرقۇچى کورد دەقىقە تەقوە و يەك
رەنگ بەرەوە، لە كاتىكىدا ئەمۇ
بابەتە پیویستى بە لىكۆلەنەوە
لىيورىبۇونەوە ھەبەت، لىكۆلەنەوە
بە مانايى لىكۆلەنەوە زانسىتى
پېشت بەستن بە بەلگە میژووېي و
رووداھ راستەقىنەكان ھەرچەندە
بېق ئەم میژووە كۈن و دۇرۇو
دریزەز، زۆر کەم بەلگى زانسىتى
دەستتەدەكەن! بەللا، لەكەل
ئەوەشىدا رەردەوايىكى بارىك و
توندو نەپساو ھەبە، میژووەنۇس
و پىسپۇران دەتوانى ئەم سەرداھ
بارىكە ئەستور و دەولەمەنند
بەكەن. ئەگەر لىكۆلەرەوان بەلى
وەشاوهىي سى جۆرە میژووە ھەبە،
ئەم سى جۆرە میژووە بە وردى
بخۇينەوە بىتوانى، لەم میژووەنە
میژووی راسلىقىنە دەمىست بىتنى. ئەم
سى میژووەنەش ئەمانەن:

سەرەتەنەمەنەن:

دو بهشة:
بهشی یه کم / ته و ده قه شه فسانه بیه
کونانه ده گریته و، که له نووسینه
کونه کاندا لمبه دهستن و باسی
میزه ووی تند اکار اوه میزه ووکه تیکمل
زور بایه تی تر بیوه.
بهشی دووه / شه فسانه زاره کی،
تمه مهشیان به شیوه زاره کی
ده گیر در تیوه و میزه ووی کون و
نویی تیکمل بیوه.
-۲- میزه ووی ثانیینه:
تمه جو ره میزه وو دش، میزه وو بیکه
زور تر بر (هیزی پیر فکردن) و
(هیزی ره مشکردن) کو تو وو له ژین
کاریکه ربی ببری ثانیینه که تیکمل
فه لسنه فهی ثانیه که بیوه و خراوه ده

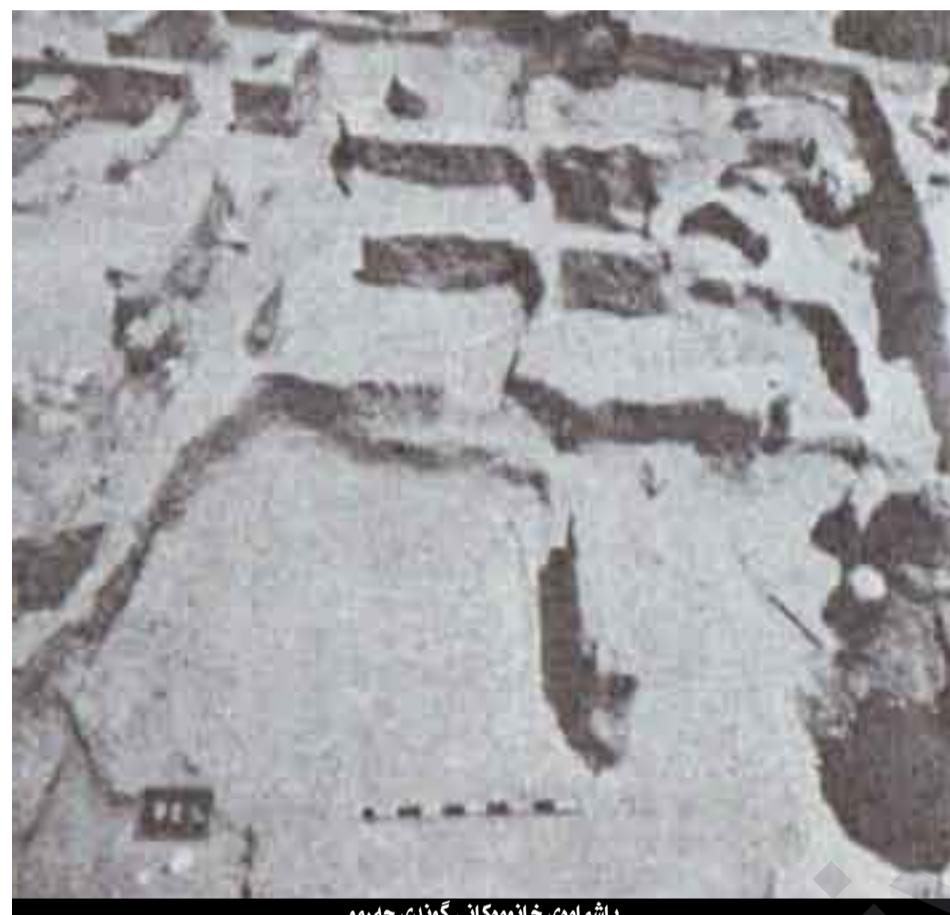
۳- میزگویی نوسراو:
 ئەم جۆرمىان میزگوییکە، زۆر
 كەم بە نوسراو بە لگۈوه هەمە و
 باس له واقعە میزگوییكە دەكتات
 و "ھەس" و "سال" و "شۇين"
 لەناو "روودا" و كەنداش ناسراون
 و هەر سەسى دەمم، روودا دەكتادا

میژووی نوسراودا ئەم جۆرە میژووه شیویندراوانەش هەن، كە
هەندىك لە بېشىۋونوسان میژووی كوردىان بېشىۋاوى نۇسوسىو،
ھەر بۇچە نوسسەنەنە میژووی كورد كارىكى ئاسان نىيە، بەلام
ئەگەر كەسى لىھاتو ملى بىدات بەر كارىكى دوورە دەست نابى!

جوتکردنی سومه ریه کان

نهشکهوت له یادوهوری مرؤقدا
نهسراوهتموه، به تاییهت مرؤقی
کورد.
به کورتی، ئەگەر ۲۱/۵ نئادار
رۇزى زىنلۈوبۇونەوەی نۇرۇزۇ
تەمۇزۆر لە مېڭۈو كۇندا
لە لاي سۆمەرىيەكان پېش
چۈھۈن خوارەمەيان، واتە پېش
ھەزارەمی پېنجەم و چۈھۈمە
پېش زايىن له نتو سۆمەرىيەكانى
كورىستان پەريەوكراوه، ئەوا
ئەمرۆ ھەمان ۳/۲۱ کە دەكتە
۱/۵ نۇرۇز لە لاي كوردەكانى
ھەمان سۆمەرسەتلىنى مېڭۈو
کە دەكتە كورىستانى ئەمەرۆ،
ئەمرۆزىدى كە جەنۇنى نەته و دەبىيە،
ھېنەدە هەيە جەنۇنى زىانەمەي
تەمۇز جەنۇنىكى كىشتوكالى
پېرۇزى تايىنېيە سۆمەرىيەكان لە
سەروشىتەوە و مەريانگرتۇرۇ، كەچى
ئەمرۆ نۇرۇز لاي كورد جەنۇنىكى
نەتموھىيە و لە پېرۇزى مېڭۈو

پاشماوهی خانووهکانی گوندی چه رمو

وهر گیراوه، هور له کونه و له
 (۱۰) ههزار سال پندر ۳/۲۱ سالانه
 جه چنه و شمگه ناؤه که شی گوراوه،
 و شمگه پیروز یه که کی گوراوه،
 روزه که کی هه مان روژه و ولاته که کی
 هه مان ولاته و شمو میله ته شن،
 که رایگر تووه و دریثه بیداوه
 هه مان میله ته، میله ته
 بیداوه میله ته بیش و کور.
 به سام ۱۸۱۲ءی زیندنا حنفی

سیستان و بلوچستان

مۆوزو دارودەستەی دیارى پېشکەش ئەندا دەگەن

به رستنی ته موزو زی خودا وند و
روزی زیندو و بونه و هدی له لای
سو مردی به کان زور بو پیش چونه
خواره و هیان و اته پیش هزاره
پینجم و چواره می پیش زاینه و
خوی فیکره که فیکر که هدی
و کشت و کاله و بوسه رده دمی
سهره تای سه رهه لدانی کشت و کال
ده گردیت شه و، شام کاریکه کی
سر و شت و کشت و کاله لاش زور
به رمه نهی تکه ل ڈیان و
کلت ووری میله تی کورد بوروه
هر ووک سه رده می سه رهه لدانی
ریور سه می سرو شتی پدرستنی
تموز و له که ل کورانی فله ک و
سر و شت و و، شاهه تا ثمره که ش
۳/۲۱ شر سالیک روژه چه ن و
سه ری سالی کوره بیه، جگه لوهی
دابه شکردنی سال له نیو میله تی
کور دادا دابه شکردنی کی به ووسته
به سرو شت و کشت و کاله وه به هار:
به هار و اته سه وزبونه وهی گیا و
در دخت هاوین: و اتا گرم داهاتنی
نان و هدها. پاین: و اتا و درینی که لای
دار و دره دخت و پینکه بشتنی موه.
زستان: و اتا سه ره ما سول و بارینی
به فر، جگه لهمه ناوی مانکه کانی
هر چوار و هرزی سالیش له ناوی
سر و شت و کشت و کاله وه هاتو وه.
ناوی مانکه کان:
۱- **نهورون:** و اتا روزی نویی که
یه که مین مانکی نویی کور دیده و
مانکه که بد ناوی ٹه ره روزه نویی
ناوی اواه، و اتا سالی نوی.
۲- **کولان:** و اتا لم مانکه دا گوله
به هاره بیکانی سرو شت دشکوئین
و کولی رنکا و دره دنگ زور ده بیت
لهم مانکه دا.
۳- **چو زم زد ان:** و اتا لم مانکه دا
جو که له سه ره تای به هاره وه سه وز
ده بیت، لهم مانکه دا زهد ده بیت و
به هر و شکبونه وه ده چی.
۴- **بووشیه:** کوکی ای

ئەم جەزىنە كۆنه لە كوردستانە و چۆتە نىيۇ زۆر ولات و مىللەتى تىرىش، بەلام ئەم مىللەتەي دروستى كردۇوه ئەم مىللەتى كورده، ئەم ولاتەش، كە لييى دروستكراوه ولاتى كوردستانە، جەڭە لەمەش ئەمەمە هەر كوردستانىيەكانن جەزىنى نەورۇزىيان بە دىنيادا بىلاو كردۇتەوه، هەر لە سۆمەرىيەكانە و بىگەرە هەتا دەگاتە ساسانىيەكان

ئەوھىيە، كە عىراقييە كۈنەكان دەيانىكىردى ئەوھمان دەداتە دەست، كە كوردەكەن ئەمېرىۋە میراتىگىري عىراقييە كۈنەكان، واتە سۆمەرىيەكەن، ئۇمۇش سەلمىتزاۋە، كە سۆمەرىيەكەن لە كورستانىنۇ چۈونەتە خوارەوە لە كەڭلەپ چۈونەتكەشىيان ھەممۇ ئەو داب و تەرىتى و شارستانىيەت ئەيىنەنى، كە ھەيانۇو لە كەڭلەپ خۇيان بىرۇوپىيانە، يەككىن لە داب و تەرىتىنانش رىۋو رەسىمى پەرسىتن و ئاھەنگى ئىزىانەوە ئەمۇز بىۋو لە ۲۱ ئىتار لە ھەممۇ سالىتكادا، خىزعل الماجدى) لە كىتىپى: مېثۇلوجىا الخلود(دا دەنۇوسىنى: (لە) ئېپ و كەنلىقى سۆمەرىيدا، ئەھەنگى كە هيىزى سەرەتتاي بىت و بەركەت لە كەڭلەپ خۇيدا رادىكىتشىن، لەو باوهەر و پاشماوهى پېش سەرەتلەدانى شارستانىيەتى سۆمەرىيەكەن(ا) لەل(۶۱).

ئەوھىلىرىدا گىرنگە، كە خىزعل الماجدى) دەنۇوسى: (پېش سەرەتلەدانى شارستانى سۆمەرىيەكەن(ا) لە شارستانىيەتىش مەبىستى شارستانىيەتى خوارەوەيە، كە بىرىا من ئەو شارستانىيەتە قۇناغى دووهەمى شارستانىيەتى سۆمەرىيەكەن، چۈنكە پېش چۈونە خوارەوەش شارستانىيەتىيان ھەممۇ، بەلام لە خوارەومۇ زىباتى كەشەيان بە شارستانىيەتكە داوه، ئۇدە سەرەتتاي سەرەتلەدانى فېكى و

شماره‌کان، له هه‌مو کورستان
دهنگ هله‌لدرمین و دله‌لین:
نه‌مرؤزه سال تازیه نه‌مرؤزه هاته‌وه
چذتیکی کونی کووه به خوش و به‌هاته‌وه
* زور بپیویسني نازانم لیره
جاریکی تر سره‌چاوه‌کان
دوبواره بکه‌مه‌وه، چونکه له‌بنو
نووسینه‌که‌دا ناوی کتیب و
نووسه‌ره‌کانم هینتاوه.

تیپنی: زه‌مانگی دهزانی، له‌سارده‌می
شستکالی و له سرووشتله‌وه رزور
به وردی دهست نیشان کراوه،
سال و سمه و همزاره‌که دهکری
کوچربی، به‌لام /ای نهورفز،
۲/ ی/ ئادار هرهگیز قابیلی گوران
بیله.

واجار دهکری میژوونووس
لکوالهران سال و سمه‌دو
وقنه‌یه کی تر له میژوودا بدوزنه‌وه
زانستیانه بیکن به رووداو
میژووی کورد، به‌لام رزور
دهممهته شام چیرکه نه‌فسانه‌بیه
سریتلهوه، که همزاران ساله
شکو خزاندنه نیز بو یاده‌هوری
له لک، چونکه هینده میژووی
فسانه‌بی له نیو رشه خه‌لکه
مواجی خوی هدیه، شام و خه‌لکه
میژووی راسته‌قنه به و نرخه
ماکن، ئهمه‌ش کاریکی ئاسابیه
میلله‌تان هه‌موروی هه‌ر بدم
بیلوهین و ئهمه‌ش تایبیت نییه
نه‌نیا به میلله‌تی کورد.

وتوویه‌تی: که جهَنْتی نهورز
په‌بوده‌ندی به کورده‌ده نییه، هر
چه‌نده رای من و شام نووسینه
تمه‌وا پیچوانه‌رای (ماوسستا
دلشاد زیرزیر ماروا) و همه‌مو شو
به‌لار زانه‌یه، که وا بیبر داهکنه‌وه،
به‌لام شام نووسینه‌نیه من و هک
وه‌لامیک بو شو به‌ریزه و شوانی
تر نه‌نووسراوه، هرچه‌نده
خوی او داهکه‌یت‌سده، به‌لام من
نووسینه‌که خوم به نه‌فه‌سی
وه‌لامدانه‌وهی شوان نه نووسیوه،
بله که به نه‌فه‌سی سه‌لما‌ندنی
رای‌که‌که خوم و له شبوی و تاریکی
لیکون لینه‌وهی‌یدا نووسیوه، له
نووسینه‌که‌شدا نووسیوه، که
نهورز له سه‌ره‌تادا له خاکی
کوردستان و له سه‌ردنه‌ی زور
زووی سو-مه‌ریبه‌کان و له چیرۆکی
ته‌موزز و عه‌شتار سدره‌هه‌لداوه،
هیچ نه‌ته‌وهی‌کیش شه‌وه‌ندنی
کورد خاوه‌نده به‌هه‌وی نهورز
نییه، که‌چه‌نده به‌هه‌وی ته‌منی
دریزی شام جهَنْه، چوچه‌ته نیو
زور و لات و زور نه‌ته‌وهی تر، که
نه‌مره نه‌وانیش سالانه شام جهَنْه
نهورزه پیرزه‌دهکن.

بِهِمْ جَهَنَّمَهْ دَاوَهْ وَ لَهْ جَهَنَّمِيَّه
ثَابِنِيَّهْ دُورَوْشَتِيَّهْ كَشْتَوكَالِيَّهْ وَهُوَ
كَرْدُووْيَانَهْ بَهْ جَهَنَّمِيَّهْ نَهَّتَهُوَيِّهِ.
— ئَيْسَتَهْ دُورَوْزَ جَهَنَّمِيَّهْ حَلَّالِيَّه
نَهَّتَهُوَهِ كَورَدَهْ وَ هَسَرْ خَوِيَّه
خَاؤَهُنَّبِيَّهْ تَسِّى، لَهَّكَلَ ئَهَمَهْشَدا
لَهَّبَرْ رَزَرْ هُوَ ئَيْسَتَهْ زَوَرْ نَهَّتَهُوَهِ
تَرِيشَ ئَمَّهْ جَهَنَّمَهْ يَادَ دَهَكَنَهُوَهِ وَهِيَ
بَهِيَّهْ خُويَّاپَىَهْ دَهَزَانِ، ئَهَمَهْشِ
كَارِيَّكَى ئَاسَايِّهِ، بَهَهْ رَوَوِيَّهْ
مَنْتَهِيَّهْ دَهَهْ كَدَهْ، لَهَّهْ لَهَهْ مَهَمانِ

واني) که دهکري
بنیوان ثم نواههدا
وهه سهر يهك،
دان بهه دابینتین،
ناوه" و ئەزىدەهاك
ئاتىهه يه: ئەقسانش
که به ناسانى
عن يه كەسایاهتى
لات، زور ئاساسىي
نه ياشا و بېتىه
ئەقسانه بتوانى

یهتی خوشیست
ماد داندراوه و ظم میزت
نادر و ای نهورز، وه چه زنیکی ئایینی
هاتوه، که له چه زنیکی ئایینی
پاشای ماد (دیاکو) دهگ
نه کی "کاوه" و "زوو" و
واته سرهنگی سه
ئیمپراتوریتی ماد کراوه
و ئیفسانه، که باسی رهو
دهکات.
- ئیسستاگ، زوو
ئه زیده هاک، پاشایی
بابلی و زالم و سار لەسە
تەممەن ھزار سالەنی نیبی
پاشاییکی مادی خۇزىش
مرۆقیکی تەممەن ئاساییه.
- "کاوه" ئی ئاسکەم، له
وهک مرۆف و پالهوان کە
بنەمايە و بەه و رۆلەی،
داندراوه نابیت کورد بیت
نزیکه لهو و گوارانی، کە
خواهندى كېبىلا ها
خواهندى ئاسن توپىندە
کراوه بە "کاوه" ئی ئاسکەم،
- زەمەنی "کاوه" بەپیش ز
دەبى لە (۵۰۵) بېش ز
کەچى سرهنگی ئیمپر
ماد لە (۷۰۰) بېش زای
کەچى خوداوهندى كېبىل

سال پیش تسبیت دادگه روتا
- ۲۱/ ای ئادار روژی ژی
تمه موز جهڙینکي
سروروشتيه، که ته منه که
منڙو و پيش چوونه خ
سوموريه کان ده گاريته و
ئو روڙگاراهي، که سوم
هيشتنا له کورستان برو
ٺشكوهت نه هاتوبونه
کونديان دروست نه کربوپو
۲۱/ ای ئادار و ۱/ ای نهور
جهڙينکي ڪون له گهـل
ناو شـتوهـي رـيو رـسمـي
بهـسـهـرـدا هـاتـوـوهـ، کـهـ لـهـ
ٿـايـنـي ٿـفـسانـيـهـيـهـ
جهـڙـينـكـيـ وـاقـعـيـ وـ
کـورـدـ، لـهـ گـهـلـ ٺـهـوشـداـنـيـ
ولـاتـ وـ نـهـتـهـوـهـ تـريـشـ
بهـشـتـوـهـيـ جـياـ جـياـ يـادـ دـهـ
ئـمـهـمـ ٿـاسـايـهـ جـ سـوـجـ
لهـسـهـدـيـ خـيانـ کـهـ لـاتـيـهـ
وـهـسـهـلـانـيـکـيـ زـورـيـانـ
جهـڙـنـيـ خـويـانـ بـوـ زـورـ
ولـاتـيـ تـرـ بـرـدوـهـ، جـ مـيرـانـگـ
ئـوانـيـشـ جـهـڙـنـيـ نـهـورـهـ
دنـيـادـ بـلاـوـکـ دـوـتـهـوـهـ.

- نهورز جهونیکه للسوز
سوز مردیریه کان یدکم ج
هله لادوا و له ولاتی س
بورو، دواجرا شم میلا
سوز مردیریه کان بهشکن ب
کورد و هدر مللته تی کور
نهته و له هه مان ولات
قوله رانی دلسوز
یان ج به هاویرایی
مهه کی تر در بیرین
گ و ناسکه به مردو
روست بیهن.

شکانی یهیم اتّوریه‌تی (ماده ۵، نه که سره‌کرکون، به دستی (کورش) ببو، نه که (کاوه).

باشه "کاوه" چ گهستیکه؟

میزونو نوسان، نه له میزونو ماد و کورش نه له پیشتر و نه له دواتر باسی که سیک ناکهن، که ناوی "کاوه" بیت!!

(ماجید عبدلله لشمهس) له کتیبه‌که دیده دنونویس: (ثیمه زور) دینین، که باسی بالادوانيکی کورد دهن کهنه به "کاوه" ناسراوه، نهودی که ناسنگه برو، کاتنک به سهر هیزی شهربدا سه رده که کوی، ظاهنه‌نگی به همار ساز دهکات (ل" ۷۳)، ثهوده "کاوه" یه ناسنگه، هنددهی له نینو زدینی عامدی خه لذکه همه و بورو به حقیقت، کهچ لنه نهون میزونو شاهزاده که و کور دیشاده‌لله که دهستاناکه، جمه له که نهون میزونو دهکات (کاوه) یه ک نبیه! نابی کور دیش شانازی بدو که سه‌ش بکات، که (نهستیاگ) پاشای مادی رو خاندووه، چونکه شه که نهون نهاد به کورد دزنانی، نابی رو خانه که و که سی رو خنده‌که جیگای شانازیمان نه، نه که بشمانه‌وی شانازی به پاشا و سرکردی رابریده و مهمنه و بکین، نهوا که سایی میزونوی و راسته قبنه ههن، شانازیه که شیان به شیکی گرنگه، له شانازیه کافنی میزونو کورد، بیو "کاوه" نه که که کاوه شه که سه بی، که پاشای ماد دهسه‌لایت مادی له نهون بردی، شه او نه و "کاوه" یه هن کورده و نه جیگای شانازیه، به لام میزونو به شیونه‌کی تر ریگای نهودمان بیو خوشده‌کات، که "کاوه" ناسنگه درست بی.

بَنْتَهُ يَهُكَه بُو چَلَهْ كَانِي سَهْدَهْ سَيِّهْهُ مَزَيِّنَيِّ دَهْگَرِيَّتَهُوه - رِيَوْرَهْسَمِي تَاج لَهْسَهْ رَنَانِي پَاشا لَهُ رَدَهْشِيرِي بَابَكَان

۲۱/ ای ئادار و ای نهورۆز، وەک جەزئىکى كۆن لەگەل مىژوودا ناو شىوهى رىپورەسمى گۆرانى
ھەسەردا ھاتووە، كە لە جەزئىکى ئايىنى ئەفسانەيىھەو بۇوە بە جەزئىکى واقىعى و نەتەوەي كورد

نیمه‌ی کورد هم‌مو سالیکی تازه
له شه‌وی نهورز هه‌موهان
بیکوهه شیعه‌هه مه‌زنکه شاعیری
نهوره کورد پیره‌میرد با
هند و ثاوازی رمسن و زواله
بونه‌رمه‌ندی کوره‌هه کورد، نه
حه‌سنه زیره که لمسه‌هه لوتكه
بیهه کان و لمسه‌رشه قام و گوره‌پانه
نیته کان و لمسه‌رشه قام و گوره‌پانه

زیاتر خواهند بینی. ۱/ ای شهور قوی (۷۰) ای پیش زایین، شام میز ووه، میز ووه سمهاتی سرهله دانی شام جهان نه، نیبه، بدلکه لدم میز ووه دا جاریکی تر بیرون گواه و تیکل رو داوایکی گرنگی نه توهی کراوه، به لام ده کری له نیو میز ووه کوردا با دوای بونه و رو داوای کونتر

ووهک ئەستىياغى
نې باتاھە ياشايىھەكى
ئىچىز و ناھز، بە
واننى خوداوندى
ئى تائىن توانۇوە
كاۋاھە يى ئاسىنگەرلى
تە تىتو مىزۈۋېينى
سەتكارا، جۈنكە
ئەكەن ئەنلىك، ئەنلىك

بایی و رام و بار می کنم
تمهن هزار ساله ای نبی
پاشاییکو مادی خوش
مرؤفیکی تمهن ئاساییه
- «کاوه» ی ئاسنگر، له
وهک مرؤف و پالهوان که
بنهایه و بهو روّلے،
داندراوه نابیت کورد بیت
نزیک له و گوانه، کا
خواوهندی کیبیلا داما
خوداوهندی ئاسن توینه
کراوه به «کاوه» ی ئاسنگر
- زمهمهنى «کاوه» بپیش ز
دهبى له (۵۵) ی پیش ز
کچى سرهنگى نیمیر
ماد له (۷۰۰) ی پیش زای
کچى خوداوهندی کبیل
کورسی مس و
روه و چین و زمان
شیوه و تایبینا
سەریرکه له
وه و نەئزبیده هاکدا
کردوووه.
باشاییه کي (ماد) ووه
بېكى تر.
ەي خوشويسته ووه
لەم.
ئى ئاساييە ووه،
ەي خوشويسته ووه
دۇو ماري
واندورووه.
ئاساييە ووه، له
ەي خوشويسته ووه
سالىيە.

سال پیش تسبیت دادگه روتا
- ۲۱/ ای ئادار روژی ژی
تمه موز جهڙینکي
سروروشتيه، که ته منه که
منڙو و پيش چوونه خ
سو مرکوريه کان ده گاريته و
ئو روڙگاراهي، که سو مرک
هيشتنا له کورستان برو
ٺشكوهت نه هاتوبونه
کونديان دروست نه کربوپو
۲۱/ ای ئادار و ۱/ ای نهور
جهڙينکي ڪون له گهـل
ناو شـتوهي رـيو رسـمي
به سه ردا هاتووه، که له
ٿـايـنـي ٿـفـسانـيـهـيـهـوـهـيـ
جهـڙـينـكـيـ وـاقـعـيـ وـ
کـورـدـ، لـهـگـلـ ٺـهـوـشـداـنـيـ
ولـاتـ وـ نـهـتـهـوـهـ تـريـشـ
به شـتـوـهـيـ جـياـ جـياـ يـادـ دـهـ
ئـمـهـمـ ٿـاسـايـهـ جـ سـوـجـ
لهـسـهـدـيـ خـيانـ کـهـ لـاـتـيـ
وـهـسـهـلـاـنـيـکـيـ زـرـيـانـ
جهـڙـنـيـ خـويـانـ بـوـ زـورـ
وـلـاتـيـ تـرـ بـرـدوـهـ، جـ مـيرـاـنـ
ئـوـانـيـشـ جـهـڙـنـيـ نـهـورـهـ
دنـيـادـ بـلاـوـکـ دـوـتـهـوـهـ

- نهورز جهونیکه للسوز
سوز مردیریه کان یدکم ج
هله لادوا و له ولاتی س
بورو، دواجرا شم میلار
سوز مردیریه کان بهشکن ب
کورد و هدر مللته تی کور
نهته و له هه مان ولات
قوله رانی دلسوز
یان ج به هاویرایی
مهه کی تر در بیرین
گ و ناسکه به مردو
روست بیهن.

میکاری مینتوی و دیگر چیزی خواهد بود
خلا کذا همه و بیو و به حقیقت،
که چی لمنیو میزووی ناوجوه و
کور دیداش ابه که دستناتکه و، جکه
لموهی لمنیو میزوودا "کاوه" یه ک
نبیه! نابن کور دیش شانازی به و
که سامش بکات، که (مسنیاگ)
پاشای مادی رو و خاندووه، جونکه
نه گهار نیمه ماد به کورد ندانی،
نابن رو و خانه که و کمسی
رو خونخیره رده جیگای شانازیمان
بن، شهگر بشانایی و شانازی به
پاشا و سرکردی رابردو و مانه و
بکین، نهوا که سانی میزووی و
راسه قینه هن، شانازی به که شیان
به شیکی گرنگه، له شانازی به کانی
میزووی کورد، بق "کاوه" شه گهر
کاوه نهوا کمسه بن، که پاشای
ماد دسنه لاتی مادی لمنیو بردنی
ئهوا شه "کاوه" یه نه کورده و نه
جیگای شانازی به، به لام میزوو به
شبیوهی کی تر ریگاک شومهان بق
خوشیده کات، که "کاوهی شانیگه"
دروست بی.

لئهنسوونی خوداوهند دایکی تەمۆوز

جه لیل عه باسی: خوینه رمان نییه، بتوانیت نووسه ر ناچاری داهینان و ئەفراندان بکات

لیل عہبائی

خالید عوسمان: ئىمە ھەممۇمان لە بۆشایيەكدا دەسۈرىيەنەوە، كە يېي دەگوتىرتىت وەهم

دهزگاکانهوه کاردهکهنه، ئەوانە دەبىت ئۇركى خۇيىان جىيەجى بىكەن، ئەوانە دەبىت لە خۇبرىدووانە و گىيانى داهىتىيان شىدا بىت، دەبىت شەتكەن وەك خۇيىان بخۇيىتنوو، كە بەمۇاياد بەكمىن و شەتكەن وەك خۇيىان بخۇيىتنوو، كە بەمۇاياد بەكمىن و شەتكەن، لە دەرنجامىشدا پېتەن بالين ئاپا ئە دەقە دەقىكى ئەمر و داهىتەرانىيە، فۇرمىكى مەعرىفييە، فۇرمىكى كارىگەرە، فۇرمىكى كە بتواتىت كۇپانكارى دروستىبات، خۇينەر بە دورى ئۇرىنى خۇيىدا كۆكتەنە، من قەيرانىيەك لە مەعرىفيي كوردىدا دەبىنم، ئەگەر ئىستىتا بەواردىك بىكەن لەكەل عەقلەقىلىتى كارى رۇۋىنامە و نۇرسىنى ئەدبى و نۇرسەران، تەنانەت تا ئەوانى دەپەتلىك بات، ئەمە بەھەق شىتىك نىبىه لای ئىتمە، كە بلېتىن ئەتكىت، چونكە واقىعەكەئى ئىتمە واپە، جارى و اھىدە وادخوازىت، كە هەزرو ئەدب و فەلسەفە تىكەل بىكەن، بۇ ئەھىدى خزمەتى دۇزىكى بىتكەن، كە ئەم دەرگاڭىي دۇزىسى بىنى دەلتىن دۇزى كەردىتە، كە كوردى، قەيرانى كوردى لەسىر ئاستى تاك و لەسىر ئاستى كۆمل، زۇر بە داخىوه شەتكەنلىق ئىتمە بچوڭك بۇونەتتە، بۇ يەنكىر من بە بىر اوخۇي خەلق دەلىم: ھېچ مەرج نىبىه رۇۋىنامە ئەم ئەركە بىتتىت، كە لەسەر شانى دەستەتىپېرىتىك (نوخىبە) ئەدبى و فيكىريي، لەسەر كىشى ئەگرمى ئىي و يەكتىز رۇۋىنامەي هاولاتى لە بازاردا ئەنمایەدە.

ئەمە دەپەتلىك بات، دەزام ئە سەسلىات دەخويىتتە، باشان كە دەپەتلىك بەلاودەبىتە، بۇيە دەلىن ئازىدى دەرىپىرىن لە ئىسىتاي ئېردا ئەپەيە، بەلام لېيىچەنەوەي پاش دەنالىتىت، كەسىش لەم دەرگاڭىي دەداوه، ئەم دەراۋازىنى كەردىتە، ئەمە كوردى، قەيرانى كوردى لەسىر ئاستى تاك و لەسىر ئاستى كۆمل، لە كۆفارىكىدا شىتىكى زۇر ئەتكەن خۇيىتتە، ئەمە پەيامىكە بۇ تو، لە كۆفارىكىدا شىتىكى زۇر ئەتكەن خۇيىتتە، ئەمە پەيامىكە بۇ تو، ئەتە نۇرسىنە كەت دەخويىتتە، بۇلداشەو چەندىن كەس لەسەرت يېنە دەنگ، كەواتە تەنبا دەسەلات

سینیه‌م فیستیڤالی ههولیر بی به‌شداری کارای هونه‌رمه‌ندانی ههولیر به‌ریوه‌چوو

A woman in traditional Kurdish clothing, featuring a patterned top and red pants, is captured in a dynamic pose. She has her arms raised and bent at the elbows, with her hands near her shoulders. Her body is slightly twisted, and she appears to be in motion. The background is dark and out of focus.

نهاده بتو سیتیم سالانه للسسه ریه که پاریزیگانی ههولیتر به هاکاری ناوهندی ههولیتری ریخراوی هونرمهندانی کورستان لهرؤزی نازادی ههولیتردا فیستیقالیکی قهشنهنگ سازدهکا و تبیدا چهندین چالاکی جوزاوچور نمانشیده که ای چی دلخوشی همه مواده و لمسانش چهندینش چالاکی نمایشکران لهوانه سه رله به یانی رؤزی به کم که رنه فالی که هزا و مکان بپریوچوو و له نیواره هی همان رؤزیا توپیاری مهم و زین به زمانی ٹهلمانی نمایش کرا که له دهرهیانی نیحسان عوسمان بیوو سرهله بیان رؤزی دو و میش پیشانگانی شیوه هکاری هونرمهندانی ههولیتر له گله هری شاند مر له ناو پارک شاند مر کرایه و نیواره کشی دیسان توپیاری مهم و زین نمایش کرایه و له رؤزی سیتیمیشدا له به ردم پارکی شاند مر کوئنستیرتک بیو هونرمهندان "ئه" یوب علی، ماھیر مامه مدد ٹه مین، چوپی فهتاح سازکرا و تبیدا چهندین گورانیان پیشکهش کرد، به لام ئه مسال جیا له دو ساله رابرد و هونرمهندانی شاری ههولیتر گله بیان هیه له چونیه تی بپریوچونی فیستیقاله که، ئه ویش له برهه ویه کاندا هونرمهندانی له چالاکیه کاندا هونرمهندانی دهرمه ویه ههولیتر به شادر بیون و هونرمهندانی شاری ههولیتر بیون بیه رهشم تمانزانی چهند هونرمهندنیک و لیونه تی ناماده کاری ٹه و فیستیقاله که، دوینین، دشمنه ویه بیلتم ٹه و راپورته که مکردن هیه و نیبه له فیستیقاله قهشنه و جوانه که هی ههولیتر پایته خت و شاری شاران و شاری غربیان، چونکه پارسال هم له بیاددا و هم له هفته نامه هیه مه موادن راپورتیکی دوور و دریز لاسه رجونیه تی بپریوچون و چالاکیه کانسی دو و میش فیستیقالی ههولیتر بلا و کرایه و.

نَا: نیردراوی بهدرخان له سرمه تاشدا هونرمهند ئه نور شیخانی کوتی: خوی له خوییدا هینانی ٹه و جوزه کارانه و دروستونوی ٹه و په یوندیانه کاریکی شانوی بیان شاری ههولیتر بش پیشکهش کارا، چونکه راپریه رینی ههولیتر راپریه رینی همه مواد رودرستانه، پیشمعون شه هونرمهندانی همه مواد رودرستان و کاری بیانش لمو فیستیقاله نمایشکه هیان بکهن، ئه که رنا به تایبه تی نه هاتبوون بیو ئه و روزه، له گه ل ٹه و مشدا کاریکی زور باش بیو ٹه مکر کاریکی شانوی شاری ههولیتر بش پیشکهش کارا، دیته سه راپریه رینی ههولیتر راپریه رینی له نور شیخانی کوتی ههولیتر بیلیم روزی راپریه رینی ده تو انم بیلیم روزی راپریه رینی سه راتسوسی بیو، به لام که باس دیته سه رجونیه تی یادکردن و می ٹه و یادانه، له سه ره تادا کومه لیک خال هیه نالیم هاویه بش بی، به لام دهی هاویه بش بی، که فیستیقاله سازده که همان گله بیه و کوتی: سه ره تاده دهمه وی پیرزیانی له روزی نازادی ههولیتر بکم، ده تو انم بیلیم روزی راپریه رینی سه راتسوسی بیو، به لام که باس دیته سه رجونیه تی یادکردن و می ٹه و یکری و چون بکری و چونیش بپریوچون، بیو چ مه بستیکش ئه و فیستیقاله سازده دری، هر ئه و هندن بیه نیمه خ لک کوکه بینه و مه و مه اتیرش په هرت و بلاوی ل نیکری، بی ئه ویه هیچ ئامانچ بیه مه رامیکی هونرمهندان مه بستمانه، من گله بیه گه و ره سه ره کیم له ریخراوی هونرمهندانی کورستانه، نازانم به چ پیوچون بیان گه بیشی هونرمهندان ده کری، یاخود ئه وان چون پیشانی ده که ن بیو ئه ویه پاریزیگانی ههولیتر بتانی ڈه و یاده بکاتوه، گله بیه که ره له ریخراوی هونرمهندان ده کری که کوکه لیک تیپ و گروپ و هونرمهند فراموش کراون، به راشکا و انشه ده تو انم قسمه هیه لس هم بکم، چونیه تی فراموش کردن

نَهْ وَ "بَارِي لَهْ نَاكَاوْ" هِي رَاهِ كَهْ يَهْ نَرا هه و توز و خویه هی چهند رؤزیک کورستانی گرته و، سه دان که سی حمواله نه خوشخانه کان کرد، به جو ریک که نه خوشخانه کان به ره ده که وتن، ئایا له حالمه تیکی به مجهوره پیویسته حکومه ت چی بکات؟

نه گرچی تا ئیستا له کورستان لفاوی که ووه و به خور هه لی نه کربووه و بورکان و ئاگری گه ورهش دروسته نه بیوه، به لام پیویسته ناماده باشی هه بیت بو رو و برو و بونه و می هم راحله تیکی له جو ره، نه گه ری رو داد و گورانه سرو شنیکه کان همه مو کاتیک و له همه مو شوینیک له ئارادایه، خو ئه گه حالمه تیکی له جو ره له کورستان روو بیت، ره نکه به شیکی زوری هخ لک به هویه و بکه وتن. تا ئیستا له

سَهْنَگَهْ رَزَارِي کورستان له و شکه سالیه هی چهند سالیکه ئیمه گرتوهه، جاره بچاره بفر و بارانیکی تو زیک به خور هه لدکات، له ناو شار و گوند کان چهندین مال که لو پیمل و مال و حاليان زیر بیاران ده که ویت و لاده رهه شاره کانیکی رسیگه کیه کان به هویه ده فرموده ده گیرین و پر ده کان ده و خنین، ئه ئه گه ره ده کو و لاتان رو و داوی سرو شنی گموره روو بدمن چی روو بدادات؟

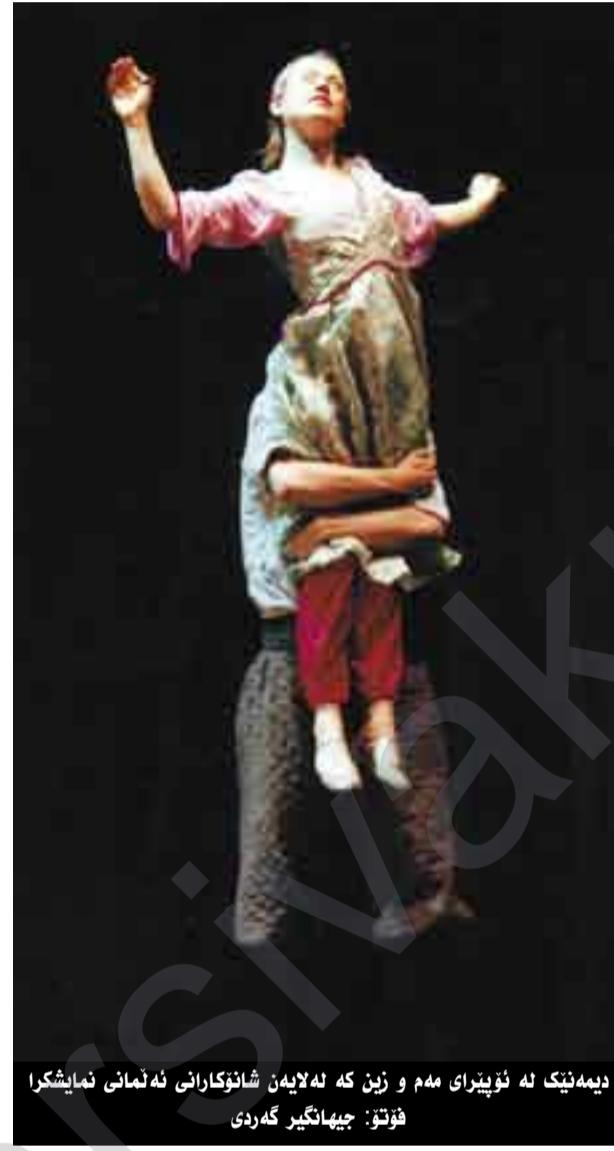
تا ئیستا له کورستان و مزاره تیک نیمه بق رو و برو و بونه و می هم حالمه تانه بق نمودونه له شیوه و مزاره تیک باری له ناكاوا که له زور و لاقی دنیا همیه یان ٹه گه بشلین ئه و لاتانه ئه و جو ره و مزاره تیک باری له ناكاواه کان و راگه باندنی ئه و حالمه تانه و ئاگادار کردن و هی خه لک لیان.

باری له ناكاوا، حالمه تیک که له دهستوری و لاتان نامازه هی بق ده کریت، حالمه تیک که دهشتیت سیاسی بیت، و هکو ئه وی ده سه لاتی سیاسی و لات تووشی کو ده نهان ناوخو یان ده ره کی بیت یان و لات رو و شنی سرو شنی بیت و دکو رو و برو و بونه و می لافا یان بفر و بکسکه سالی یان هم راحله تیک دیکه. به گشتی باری له ناكاوا، ئه و باره دیه که ده سه لات یان و لات ده خاته مه ترسیمه و.

نه و توز و خویه هی چهند رؤزیک کورستانی گرته و، حالمه تیک بیو که مه ترسی بزوری بق سه ره لک که کورستان بیو، له کورستان نه خوشیه کانیکی و هکو نه خوشی "دل" و "رمب" زورن، باتایله تیش له بیره تمه وی له کورستان نه چاره سه رکردن خه لک و هکو پیویسته و نه خواردن و ته دنروستی خه لکیش ئه و هندن بیش که ده کاره پاریزراو بن، به کورتی ده مه وی بلیم که نهاده که له کورستان رو و داده بارکی له ناكاوا بیو، ره نگه ئه گه له و لاتیکی دیکی دنیا با، باری له ناكاوا راگه بینرا و دمواي فرمی راگیرابا، ده بیو له کورستانیش هوشداره بیکه هه با و خه لکیش ئاگادار کرایه و.

پَرسَهْ نَامَهْ به ناوی کارمهندانی ده گاهی بهدرخان، پرسه و سه ره خوشی خوان ناراسته سرافی کارا مجھه مدد فه تاح ده که بین به هوی کچی دوای براي بپریزیانه وه، له خواه گه ره ده اوکارین نه ده ده ناخوشیان بیت.

بَهْ دَرَخَانَ

یمه نیک له توپیرای مدم و زین که له لایهنه شانۆکارانی له تمانی نهایشکرا
فوتون: جیهانگیر گه ردی

کوردستان، به لام ئەم برينه ئەمرۆ
 به هوئى دادگایى كىدىنى تاوانىرانى
 ئەم كارهمساتو بەسزا كەياندىنيان و
 خەرىكە تارادەيەك سارايىدەبىت.
 بۇئەوهى جارىكى دىكە هيچ
 دەرسلا تارتارىك جۈرۈتەت نەھات تاوانى
 هاوشۇوهى كارهمساتى هەلېجە
 دۇرپارەتكەنەتەوە.
 ئەنجامدەراني ئەم كارهمساتە لە ناو
 قەھقەسى تاوان سەر شۇۋو شەرمەزارن
 بەرانبىن مىيىتۇوو مەرقۇيەتى،
 شەھىدىانىش بۇھە تەھاتىيە
 بەنەمرى دەمبىنەوهە لە دل و دەرروونى
 مىلىلەتكەمان.

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيْمِ
بُوْتَه مَايَهٖ پِر سِيَار لَاي گُورُوم بُچُوكِي
ئَهْ مِيلَلَه تَهْ نَهْ وِهِ رُؤُزَانِكِ دَهْ شَارَه
بِهِم شَيْوهِيه خَلَكَهِي قَهْ لَاجُوْ وَ قَرْ
دَهْ كَرا، هَمْ موْ جِيَهَان بَهْ وَلَاتَهِ ئِيسَلامِي
وَ بِلَنْدَكَوْهِي كَانِي (UN) يِشْ لَهْ ثَاسَت
ئَهْ تَاواَنَه كَمْ وَيِنْهِي كَبْ وَبَيْ دَهْنَكْ
بُوْنَ !!
دَهْ موْ ئَهْوَيَان لَهْ بَهْ جَارْ بُوْوَاهِي بَهْ رِي
رُؤَزْ بَهْ بِيزْنِيگْ نَاكِيرِي وَ رُؤُزَانِيش
رُؤَى بَهْ دَوَا دِيت، قَهْ لَاي زُورَدارِيش
خَوي رَانَاكِيرِت لَهْ بَهْ رِدَم رَقْ وَ تُوْرَهِي
جَهْ ماوَرْ !!
كَارْهَسَاتِي كِيمِيا بَارَانِي هَلْ بَهْ جَهْ
بِرِينِيكي قولَه لَهْ جَهْ سَتِي جَهْ ماوَرِي

يَهْ كَغْرَتُو وَهَكَان تَا ئَيْسَتا لَه مِيزْوَوَهِي هِيج
مِيلَلَه تَيِّنِكْ روُوِي نَهْ دَادَه مِيلَلَه تَيِّنِكْ بَدَم
شَيْوهِيه جِينْوَسَادِيقو فَيَ بِرِكتَي بَهْ دَسْتَي
دَهْسَه لَأَتَارَانِي هَمَان وَلاتِ جِينْوَسَادِي
وَ پِرِكتَي. لَهْ مَهْ كَارْهَسَاتِه زِيَادَه لَه
پِيْنِجْ هَفَازْ كَهْس شَهِيدِي وَهَزَارَهَاش
نَاوَارِه دَهْ بَهْ دَهْرِي سَنُورَهَكان بُوْنَ .
هَهْ لَهْ بِجهَه لَهْ (١٩٨٨/٣/١٦) نَاجَهَ
كَوْلِينِي نَايِهَسَهْ رَوْ بَوْ بَهْ دَهْسَتَه
خَوشَكِي هَيْرَوْشَيَما وَ نَاكَازاكي، ئَهْ مَهْيِ

بکوڑیک لہ راگہ پاندند؟

دەربارەی کوشتى خەيالى نۇوسەر لە قەلەمەرھۇي بلاۋىرىدىنەوەدا

خالد جوہری

کارگری بیهکان پهپاره وی لیلیکن، و تکریتی
بابایت و نووسراوه کانه، که واده کات
تاشویه ری نیشانه پرسیار و گومان
لسمر کاراکتره کانی پشت بلاکرو او هکان
درست بکات، که مدفعت شو پرسیار
و گومانه بهد لیکریتی شو یا تاشو هتا
پاش کارگردانی پشت پرده می بلاکرو او هکان
و هما که ور و پر فراوانه کمیس یمه کس
تنبیه، یاخود بهمه بیست نووسراوه کان
وندکریئن و دشادرینه تاک هم

کات .
کوهرتیرین دیاردهیه کی به رچاو لمه
نیونددا، که تا زاده کی نزور بوته
ستایلی بلاکراوهی کوردی بربیته
له له لهی چای " قیزمن و نایبرووبر
که هندیک جار شومنه سنور
هدیزیننت دشیت " و مسک درن " بکانه
چوچیندن " و " بهیروزگرتن " بکانه "
سوکایته پیکردن " و " یستاتیکا " بکانه
" گلچانه که هم " .

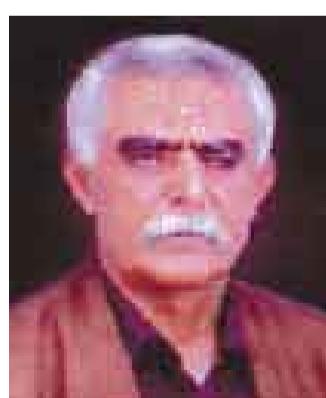
خدر نیپرایهیم خدر
بیستی بلاوکردنه و خستته رزوی
مختیرهی نووسراوی قله مبهدهست له
موتوتیکی کوقار و روئنامه کاندا، تهگر
دیویکا جوچریک بیست له په ناباردنی
ناچاریانه په ثو و ته زره باوکراونه اه له
باکر اومندی نهبویه توائنسی کیکت
چاکریدندا، شهوا پیدیوهکهی تربیدا
مسیله یه که لای بنیوس تا بتواتیت
له مو مو عزیفه به کاربر اوکانی له ناست
بابه تیکی گرم و گوری سرده مددا
نهوانی دی بیکه هنت، تهه مش کاتنک
مهه واقع دهیت، که ههم فرمی نووسین
ر دانشانکه نیو نووسراوه کان به دروستی
بلاوکریتنه و همینش له جئی فریدانه
نیو زندانی له بیر چوونه و، کاراکه ره
مسترو یشتوه کانی نیو دامودزگا
هدبیه کان به ریزمه مامه لهی له ته کدا
ککن و بلوی بکنه وه.
له لام وه ننومدا نهه تبیینی دکرت،
که کردنه بلاوکردنوه و مامه له کردن
هنتک نووسراوی نیزراودا به چوچریک
نهزیوی و نادر ورسی بارگاوی دکرت،
که بنیوس بخاته دوچکنی ناثورمیدی
که وره و وا لیکتک نهه تی بلاوکرنه وه
سه داهانوودا و غلبتیت.
نهه زموونی خوم پییم بهوه بردیوه، که
شتواندیتی نیزه دروکی بایت و ونکردنی
اتا مه عزیفیه کانی کلک و گوی کردنه
نهه مهیبست و هها مهیبستی بایتی
بیترار و وها قهوماوه، مروف ناچاری
نهه ویت له جئی په ناباردنی ناچاری بیو
بلاوکرده کان، تماواه دهستنو و سه کان
سو تبنت، تاکو له ناثورمیدیه کانی
باش بلاوکردنوه نادر ورسی و رق
خداوندیه کانی، سه لافتدا، خه قمله

ردنگی تریفه: لیزروهه هندی باسی ئە و شتە
شماراونه دەکین، کە له دەرەوەھی جەستە
دان، واتە لایەنی کاروموگاناتىزى، کە بە تریفە
دەناسىرىت، شەبەنگى هېزى مۇگاناتىزى له هەردوو
لای رەنگى بىيڭراو و هېزى نەبىنراو پىك دىت، ئەمۇ
شەبەنگە دەرەنچامى تىشكى رۆزە، کە ھەر لەم
چەند لايپەردىدە باسى سىيىشى (شاڪرا) دەكەن،
کە پەيووسىستە بەھەشت رەنگەكەى دەپىتە خالى
سىرىدرەكى هېزى له لەشى مۇرۇق، کە روپىگەوه هېزى
رەنگ دەچىتەنەلەشى مۇرۇق و لىيى دەرەدەجىن، کە له
ھەردوو بارىدا دەربىرى لایەنەتەندىرسىتى مۇرۇق
لە دۈوو، لەش و سۈز؛ و ئاۋەن بە وونكى دەنەوە،

چوونیتی سیستمی تریفه و شاکرا له هکل
یه کدیدا و کارلیکوردنیان له مروق، با نمونه‌یه ک
بهینه‌وه، خوت و ادبینه گویت له هندیه والی
خراب بwoo، یان که‌وتیه باری دودولی و ترس،
به هه ره‌ویه ک بیت دهبنی تووشی دله کوتی
و ره‌نگ تیکچوون و پشی ته‌نگی ده‌بیت، ئه و
ده‌بری (شاکرا) ایه له‌ین

ههناوامان دهخورپی، لهه ناوکمانهوه زانیک
بیچ ددات هئ و سه‌مای شاکارایه، بؤیه شهـهـنگی
کارومـونـگـاتـیـسـیـ کـوـهـیـ پـهـیـونـدـیـ بهـ بشـیـ بـینـزـارـوـ
لهـ رـهـنـگـیـ سـپـیـ هـهـیـ، کـارـاـتـ دـهـبـیـتـ لهـ خـوارـهـوـهـیـ
لـایـهـکـیـ شـهـبـهـهـنـگـهـکـهـ، وـهـختـشـهـبـوـلـهـ کـانـ درـیـزـ
دهـنـ وـ خـیرـایـیـ کـمـ دـهـبـیـتـهـهـ، لهـ لـایـهـکـیـ تـرـهـوـهـ
شهـبـوـلـهـ کـانـ کـورـتـ دـهـنـ، خـیرـایـیـ زـیـادـ دـهـکـاتـ،
دهـبـیـنـ دـوـ روـهـنـگـ، رـهـنـگـ کـهـسـکـ وـهـکـ شـینـ
وـهـنـوـشـهـیـ بـهـدـیـارـ دـهـکـاوـیـ، شـهـبـوـلـیـ هـفـرـ
لـایـهـکـیـ دـیـارـ لهـ شـهـبـهـنـگـ تـیـشـکـ لهـ خـوارـ سـوـرـ
وـ سـهـرـوـوـیـ وـهـنـهـوـشـهـیـ دـهـجـیـتـهـ سـهـرـ شـهـبـوـلـیـ
کـارـوـمـونـگـاتـیـسـیـ، بـیـ تـهـلـ وـ تـیـشـکـیـ گـامـ (تـیـشـکـیـ
کـارـهـبـایـیـ موـنـگـاتـیـسـیـهـ).

چیکا یاهه تی شار .. که رنه ڦالی را یه رین

هانی روّله کانینان ددا بُو هیرشکردن
 بُوسمر بارهگای فرقه‌ی (فاروق) ای
 حیزبی به عس، له‌گه‌رکه سمه‌یداوه:
 به‌لی کولله به کولله دمکه‌وت، به‌لام
 چه‌ماهوری که‌ل هه‌روهک ئه‌وهی
 بلیی: پادهسته چه‌معی بُوسمر شابی
 و هله‌یرکن و ناهه‌نگ و زماهوندی
 بورو گواستنده بچن وابوو، رۇزى
 (۱۱) ئادارى (۱۹۹۱) به عس‌یه‌کان ئەو
 پىرندە خويتىۋانه، ئەو بىن روشته
 ناباكانه، نەو كوره‌ي رۇزىنى پېشتر
 نەبیوون، ئەو بېقىمەتتەنە لەپامېبر
 نەعەرتى چه‌ماهورى راپېرىيۇ بەندى
 بەرگەنە قالە جه‌ماهورىيە، كە لە بىزى
 رۇزىنى ئەنفال چېچەكان راپېرىيۇون،
 بەمدەست خۆم نەبیوو، زام و بىرەنم
 كوكالابۇونەوه، سۆزى كرييان بەسىرمدا
 زازال بىبۇون، لە سەلەلە ئەلەيەن دا،
 بەدەكريم، بەلام گريانىكى...؟ كريانى
 خۇشى، لە خوشيان بود دەكريم،
 چۈنكە قەت نەمدەزانى كەس و كارى
 خاندانوادىل سەربەرلىنى شەھيدان و
 چەماهور بە كىشتى و پلە (سو لاتانە) يى
 دايىكى شەھيد مامۆستا (ەيدەر
 كەرىيم) ھېننە ئازا چاونە ترس و
 بەھەرگەن، دايىكى شەھيد سەرىپىشىلىنى
 بەستابىوو، هانى چەماهورى راپېرىيۇ
 دەدا، (دە) بەقوربانى كۈران بىم،
 توولەي شەھيدانيان لېيكتەنە (دایىكان

سیس و بهدیوم و شاهرانگیزی هنرمند
که کانی دیکتاتوریه‌تی به عسی فاشی
هوروی عهله‌قی و پیرانکه روبوسوتماک
دنی روستا

روزی ۱۹۹۱/۳/۶ له هولیر، ئەو
زەب بۇو، دىستېيدك لە ھاوارپیانى
یزىپنى شىو عى، بە پەشدارى ھەندىك
شانە نۇتنە كانى حىزبەكىنى دىكىي
رەھى كوردىستانى و جەماودە، لەناو
ەرگەي بازارى شىخەللا لە هولیر
رووچى بەعسىيە كاندا تەقىنەمەو
سام و ھەپىەتى خۇفشكىرىنەوهى
عسىيەكائىنان شىكەن.

روزى ۱۹۹۱/۳/۱۱ ئەو رۆزى بۇو لە
ھولیر، كە بەعسىيەكان بەتەمابىون،
و ەرچەدا خەلکى شارى ھەولیر
ئىنفال يەن، بەلام بە پېچەوانە،
تۆتۈمىز^(۷) اى سەر لە بەيەنلى رۆزى
۱۹۹۱/۳/۱۹ تازە خۇرەلاتتۇو، گەزىنگى
ۋەرتاوا ئازادى لە كۈپەرەشى
نېيى دەروازى رايەرنىوه، مەزدەي
ئىنلىكى دەپەخشىيە پىرە قەلات و
ئارەھى چۆلى لە ھەولیر... ھەولیرى
لۇڭكۇ بەزىن، ھەولىزى شارى
ھەيد ماوسىتا (بىجان) و شەھىيد

جعه مدد که ریه ناندوا
روزی ۱۹۹۱/۳/۵ برو روزه بیو، که
رهانیتی دمروازی رایه بینی زایله لهی
نه خنک سوورو ب دهسته جمهعی
چمادوری شم شاره له بلاجهیدا،
بیننده به هیز و گور له بلاجهیدا،
برشه نگی روشنایی سه رتاسه رسی دیهات
و شاره کانی کور استانی روشکرد ووه،
و هکو گر کان ناسایی به رووه گیانی

محمدهاد که زیم نانهدا
 * روزی ۱۳۹۱/۳/۵ شهروزه بیوو، که
 له راننیه ده دروازه‌ری رایه‌رینه زایله‌لنه
 (دنخکی سووو) بر دهسته جمهعی
 جمهاده‌ری شه شاره له بلچه‌یدا،
 هیند به هیز و گور له بلچه‌یدا،
 پرشنه‌نگی روشنانی سه‌رتاسه‌ری دیهات
 و شاره‌گانی کورستانانی روشنکردوه،
 و هکو گر کان ناسایی باربوبوه گیانی

کارهستاتی هه له بجه هیماو نیمانیکی درهندی داگیرکه رانی کوردستانه (*)

به دلنجیزی و ده ییم (۴۰)

* له سایه نئم سرهدهمه کی پیستاماندا، زانست بیشچونیکی برچاوی بخۆ دیو، کومپیتر و موبایل و سهتملایت داهنیانی هاوجرخی، ئەمودی مبیسته لېردا ئاماژه بۆ بکین، شو بازاره ئازادیه، کەپالی بەسەر ئابورووی جیهاندا کشاندووه، بەپێنی ئەمودی جیهان وەک گوندیکی بچو بەپەکەو، بەستراوەتەو، ریگرتن لە هاتە ئۇورى بەرھەمەکان کاریکی دروست نیبی، بەلام داهاتی ولاتان بىر بەداھاته کارگوزارییەکان "الخدمات" داھاته، بەرھەمەکان کاریکی دروست بەستراوەتەو، بۆ نەمۇنە تۈركەنی موبایل، کە لیئە کۆرەک و ئاسیاسیلە، سەرجاوجەیەکی داهناتی رۆزفراوانی لەخۇرگىتەو، لە ولاتان باجیکی گورەمە لەسەر دادھەنرە، تو بلىئە ئەم تۈرە مۇبايالەنمەن، کە داهناتەکەی له ڈلنجیزیت، باجەکەی چەندىتیت، به دلنجیزی و دەلیم ئەگەر پەرمەنی کورستان، بیتەری لیبەنلی دەکات بان بەلای کەمەو باجیکی ریزەی شیاوی سەمسەر دادنیت بۆ بەرھەمەنی داهناتی کۆمەن، پويە بەند و مرگىتنى ریزەی رەگەز پەرسەتىدەم سەلەن ۲۰۰۳دا، کە بۆ کوردەخساوهەلەکی زېپینە و لە دەستدانی تاۋانىکى گەورەنی نیشتەنەن لەخۇرگىتەن، ئۇبالەکەی زۆرگانەمەمۇو لەکەپەش تىپايدا زەرەدرەنەنەن، ھەر کەپەش بەشدارى بىكەت لە بەفېرۇدانى ئەو فەرسەتە رۇروشى دینا و قیامەت دەبیت رۆغزگارىش وەکو جارى جاران نېبى خيانەتكان بەھۆي میدىيە ئازاد و تەكەنلۈچىرى سەرەمە دەرگەنەنەنەن، بەنەن ئەنسانى دېزە بەدەرخونەبىرىنىن بەھۆي میدىيە ئازاد و تەكەنلۈچىرى دارمان، ئەوانىش رەخنە دەگەن يان هىچ نەبى بەرھەنە سەخەنەتەن بەخەنەنەن، بۆ قوربانىيەکانى ئەرکىتى نىشىتمانى و مۇرقانىيە پۇيىسىتە هەر كوردىكەن، بەرھەسزاي خۆيان دەگەن،

قاسم محمد مەستەفا

دەلنجیزی

کۆمەنەنی داهناتی

۹۵ روزشی پرخان

مهتاب دور همراه پلهی یه که مده مینیشه ووه

ئىيپانىا سه روکايدىيان دىكا.
 ١- ئىيپانىا (١٩٦٦) خال. - ٢- ئەلمانىا (١٣٦٦)
 خال. - ٣- ھولندا (١٣١٧) خال. - ٤- ئىتاليا
 خال. - ٥- بەرازيل (١٢٦٠) خال. - ٦-
 (١٢٨٤) خال. - ٧- كرواتيا (١١٦٩) خال.
 - ٨- روسيا (١١٢٨) خال. - ٩- ئينكلترا (١٠٨٩)
 خال. - ١٠- پرتugal (١٠٢٥) خال.

ریزپہنچی خولی پانہ کانی جیہاں

نئا: وورزشی بدرخان
 خولی ئىنگىتلەرلاردا پلەي يەكمەن خولى عىراقىش لە پلەي نۇوەندو دوو دى.
 لە هەمەو مانگىكىدا، يەكىتى توپى بېتى جىھانى، رىبىزەندى خولى يانەكانى جىهان لە رووى
 بەھىزىيەوە دەستىشىان دەكەت لە رووى بەھىزى خولەكان، ئەۋەش بەھىزى خولى يانەكانى
 جىهان نىشان دەدات، بەشىۋەيەكى گشتى كېرىكىكان لە نىوان خولەكانى ولاٰتىنى ئىنگىتلەرلاردا
 ئىتالىياو ئىسپانىيا بەزازىل ئەرەزەنتىدىايە. خولى يانە نايابەكانى عىراقىش، لەم رىزبەندىيەدا
 لە پلەيەكى دواكەنوتۇرىدايە بە گۈرەي

له پله کی دواکه و تو دادیه به گو
 لیسته که می یکتی تو پی بی جهانی.
 بو مانکی نازار یه کتی تو پی بی جهانی
 جهانی "فیفا" ریزبه ندی باشترین
 خوله کانی جهانی له تو پی بی
 راگه ایند، له لم بولینکردن خوی
 نایابی یانه کانی عیراق له پله
 (۹۲) داده بندیرت و خوی نیکلیزی
 له ریزبه ندی یه کم دی.
 بولینکردن که بهم شیوه
 خوارمه ویه:
 ۱- خوی نینکلترا (پریمه رلینگ)
 ۲- خوی نیتالیا (کالجیو)
 ۳- خوی شفت: (کلاک)

- خوار و خوده:**

  - ۱- خولی نیگنکته را (پریمه رلینگ)
  - ۲- خولی نیتالیا (کالچیو)
  - ۳- خولی نئرژی دنتن (کلاوزورا)
  - ۴- خولی نیسیانیا (لایکا)
  - ۵- خولی بدرازیل (کامبیو لاشو)
  - ۶- خولی نه لمانیا (بوندنس لیکا)
  - ۷- خولی فرد هنسا
  - ۸- خولی مه کسیک
  - ۹- خولی پرتونگال
  - ۱۰- خو لی

نهانک انسا

لە پالهوانیتی کاراتیی کوردستان

پیشمه رگهی سلیمانی له هه رسی ئاست
يەكەم يوو

ئا: ورزشی بەدرخان
 لە ھۆلزى زەردى شارى ھولىرى
 پالەوانىتى يانەكائى كورستان لە كاراتى
 بەرپىوه چوو، بۇ كۈران لە تاسىتەكائى
 پىتىشەكە تووان و لاۋان و تازە پېكىيەشتۈوان
 لە يارىيەكائى كاتا و كۆمەتى ماھى دوو
 رۇڭ دەيتىمى كىتشا، نىزىكەي ۲۰۰ يارىزانان
 بەشدارىيىان كەرىبىوو، لە رىزى (۲۰)
 يانە، يانە پىش مەركەي سلىمانى ھە
 لەسەرتاواه، لەزۇربەي كىشەكائىن پەلە
 پىتشەوەي بەدەست ھىتا، كە لە كىشىش
 (٤٥) كەمم تاواه كەمم سەرروو (٨٠) كەمم بۇو
 ئەنجامى كۆتايى بەم جۇرە بۇو:
 ۱- پىتشەمەركەي سلىمانى (١٢٣) خال
 ۲- سەيد سادق (٣٧) خال
 ۳- ئارارات (٣٦) خال

کورتہ یہ ک لہ میڑووی ریال مہ دریڈ

وْ مارکردوه له یهک وهرز (هیوجو سانشیز گفته‌اند)

- و ئەوروپا
لە ئىسپانيا:

  - بە پلەي يەكەم دىت لە بەدھەست ھېتىانى (خولى ئىسپانيا) بە "٣١" جار.
  - "١١" جار (جامى پاشاي ئىسپانيا) بەدھەست ھېتىانى.
  - "١٢" جار (جامى يانەكانى ئىسپانيا) بەدھەست ھېتىانى.
  - "١٣" جار (جامى سوپەرى ئىسپانيا) بەدھەست ھېتىانى.
  - "١٤" جار (جامى كشۇرەكانى) بەدھەست ھېتىانى.
  - "١٥" جار (جامى يەكتى ئەوروپا) بە "٩" جار.
  - "١٦" جار (جامى كشۇرەكانى) بەدھەست ھېتىانى.
  - "١٧" جار (جامى يەكتى ئەوروپا) بەدھەست ھېتىانى.
  - "١٨" جار (جامى سوپەرى ئەوروپا) بەدھەست ھېتىانى.
  - "١٩" جار (جامى يەكتى ئەوروپا) بەدھەست ھېتىانى.
  - ١- يانەي رىيال مەدرىد بە هېچ جۆرىك نەكەوتقە پلەي دوومەن لە خولى ئىسپانيا.
  - ٢- تەھامەتلىرىن وەزز لە تەھەنى يانەي رىيال مەدرىد لە سالانى ١٩٤٨-١٩٤٥، چونکە لەم وەرزە پلەي (١١) يى بەدھەست ھېتىانى.
  - ٣- (ساناتىاگو بىرئابىي) يارىگاي يانەي رىيال مەدرىد لە كاتى ئىستادا، ناوى ئەم يارىگايە لەمەمۇوه سەرچاۋەمى كىرتۇوه، كە (ساناتىاجو بىرئابىي) يارىزىانى يانەكە و راهىتىنەرى بۇوە و دواتر بۇونە سەرۋۆكى يانەكە، دۈۋىي يارىگايەكەش بەناوى ئەم كراواه (ساناتىاگو بىرئابىي).
  - ٤- تاكو ئىستا "٢٢" كەس سەرۋۆكى يانەكە بۇونە، زۇرترىن ماوەمى مانەھە سەرۋۆك يانە (ساناتىاگو بىرئابىي) بۇوە، لە سالى ١٩٤٣ تا ١٩٧٨.
  - ٥- تاكو ئىستا "٣٧" راهىتىر لەو يانە يە ئەركى راهىتىر رايەتلىغان لە ئەمسىت گرتۇوه، لە يەكەم خولى دەست بىكىرىدى ئىسپانيا لە سالى ١٩٣٣ (١٩٣٣)، ئەو راهىتىرە كە زۇرترىن ماوە راهىتىرى يانەي رىيال مەدرىد بۇوە (المىجل مۇنۇيسىن). لە سالانى ١٩٦١ تا ١٩٧٤ بۇ ماوەمى سەرچاۋە: مائىھىرى (KOOORA).

بهدرخان یه‌کم ههفتنه‌نامه‌ی ئەھلى ئازاده، دواي راپېرین ژماره سفرى له ۲۰۰۰/۱۰/۲۲ له سليمانى دەرچووهو
هەموو ۸۲۶ مانگىك دەزگاي چاپ و بلاوكىدەنەوەي بهدرخان له باشۇورى كوردىستان دەرىيەدەكت

ناآنیشان: کوردستان، ههولتر، شهقامی ئاراس،
باللهخانی سهبرداری، ۶۶ ۲۵۱، ۰۷۹
نۇرمال: ۰۷۹ ۲۵۱، ۰۷۹
مۇبايىل: ۵۸۷۸، ۴۵۵ ۷۵۰، ۹۶۴ +
سلیمانی، باللهخانی رەحیمی مەلا عەلی
مۇبايىل: ۸۵۰۴ ۱۰۹، ۷۷۰ ۹۶۴ +

- راویزکاری میژوو: د. عبدالولا عهلياوهبي
- راویزکاری زمانه ااني: دوريا عومه رله مين
- راویزکاری رونوکابيرين: د. هيماد حوسين
- راویزکاری گلتووري: خاليد جوتيار
- راویزکاری هونره: محمد راهد
- بهشى كۆمپيوتەر: ئۇيوب يوسف ئۇبويەكر

- خاوهن ئىمتيازو بەرييوبەرى بەرپرسى:
  - حەممىد ئەبوبەكى بەدرخان (٨٧٨ ٤٥٥٨ ٥٧٠ ٠)
  - بەرييوبەرى نۇرسىين:
  - ھەبدۈلرەحمان مەعروف (٤١ ٨٥٤ ٦٣٨ ٥٧٠ ٠)
  - سەتافى كارا:
  - حەسەن ياسىن، نازم دېتەند، كازم عومەر دېباڭ، ھېنن جەمیل،
ھەۋازار مەھەم، مەعەمەد قەتاج، مەسعود ئىپراھىم، ھەسىبە باپۇلى.
  - نەخشەساز:
  - ئاسو حەسەن ئەحمدە (٢١ ٨٧١ ٤٤٧ ٥٧٠ ٠)